

מדריך למורה

אפק לעתיד

סיפור למוד לכיתה ה'

כיתה ה'

מאג'ד שקור
זיאד כעביה

תָּכֶן הָעֲנִינִים

עמוד	הנושא
4	מבוא
5	פרק א'
6	אתרים להרחבת הידע של המורים בלשון
7	אתרים לקידום התלמידים ולעידוד הקריאה בשפה העברית
8	טבלה מסכמת לתכנון עבודת המורה
24	עקרונות מנחים בספר "אופק לעתיד" לכיתה ה'
25	מטרות הלמידה בספר "אופק לעתיד" לכיתה ה'
26	מטרות אופרטיביות
27	פרק ב'
28	מבנה הספר
29	מפרט פתיח השיעור
29	מפרט הפעילויות בכיתה
30	למידה משמעותית
31	מפרט היחידות והטקסטים בספר
32	מפרט נושאי הלשון בספר
33	פרק ג'
34	התייחסות לשיר : בחזרה אל בית הספר
37	התייחסות לטקסט : שעת מחנך
40	התייחסות לטקסט : אצל הצלם
42	התייחסות לטקסט : הירקן החייכן
45	התייחסות לשיר : שיר שמח
48	התייחסות לטקסט : שעות הפנאי
51	התייחסות לטקסט : אמירה אוהבת צפרים

53	התייחסות לטקסט : התחביב של עולא
55	התייחסות לטקסט : חיק המשפחה
58	התייחסות לטקסט : שיחה בין סבא לתמאר
61	התייחסות לטקסט : הקוסם והמלך
64	התייחסות לטקסט : השועל והחסידה
67	התייחסות לטקסט : המתנה
70	התייחסות לטקסט : היהלום
73	התייחסות לטקסט : שלושה בנים
76	התייחסות לטקסט : אירוס הגלבו
78	התייחסות לשיר : איך זה להיות עץ?
81	התייחסות לטקסט : יער יתיר
84	התייחסות לטקסט : יום הספורט בבית הספר
86	התייחסות לטקסט : מסלול הליכה משפחתי
89	התייחסות לטקסט : המונדיאל
92	התייחסות לטקסט : חג הקורבן
95	התייחסות לטקסט : חג המולד
98	התייחסות לטקסט : חג הנביא שועיב
101	התייחסות לטקסט : ראש השנה העברי
104	התייחסות לטקסט : שמן זית
107	התייחסות לטקסט : סלט התבולה
110	התייחסות לטקסט : תזונה נכונה
113	התייחסות לשיר : זהירות בדרכים
115	התייחסות לטקסט : כדורגל לא משחקים בכביש
117	התייחסות לטקסט : טיול בטוח
120	התייחסות לטקסט : נעבור את החופש הגדול בשלום
123	הנחיות למורים- יחידת הבנת הנשמע
124	קטעי הבנת הנשמע

מבוא

מדריך למורה, "אופק לעתיד" לכיתה ה', נועד כדי להקנות למורי השפה העברית כלים ואסטרטגיות לטיפול ארבע אופניות השפה אצל התלמידים: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה.

במדריך שלושה פרקים:

פרק א':

- אתרים מומלצים להרחבת הידע של המורים.
- אתרים לקידום התלמידים ולעידוד הקריאה בשפה העברית.
- טבלה מסכמת לתכנון עבודת המורה.
- עקרונות מנחים.
- מטרות כלליות
- מטרות אופרטיביות.

פרק ב':

- מבנה הספר
- התייחסות לטקסטים במדריך:
 - א. מפרט פתיח השיעורים.
 - ב. מפרט הפעילויות בשיעורים.
 - ג. פתרון שאלות
 - ד. הבנת הנשמע
- למידה משמעותית
- מפרט היחידות והטקסטים
- מפרט נושאי הלשון

פרק ג':

- התייחסות מורחבת לטקסטים:
 - הבנת הנשמע- האזנה
- (מצורף למדריך תקליטור הבנת הנשמע.)

פרק א'

ספר "אופק לעתיד" לכיתה ה' הנחיות, עקרונות ומטרות

אתרים להרחבת הידע של המורים בלשון

<http://hebrew-academy.huji.ac.il/>

האקדמיה ללשון עברית מציעה: חידושים, הודעות ותיקונים בתחום הלשון העברית.

<http://aviv.org.il/habaa/>

אתר של רשת אורט עשיר בפעילויות והסברים בתחום ההבעה והלשון העברית..

http://www.education.gov.il/tochniyot_limudim/lashon/index.html

משרד החינוך והתרבות, האגף לתכנון תכניות לימוד – העשרה למורי הלשון. אוסף מאמרים, דרכי הוראת הלשון וההבעה בחטיבת הביניים ובחטיבה עליונה.

<http://www.safa-ivrit.org/links.php>

השפה העברית – אתר ביוזמה פרטית, הדן בסוגיות המעסיקות את רובנו בתחום השפה והלשון העברית. ניתן למצוא בו ניבים, דיוקי הגייה ועוד.

<http://learn.snunit.k12.il/snunit/lashon/upload/teachers/>

אתר של סנונית – לשונט – ובו מספר לא מבוטל של מאמרים בנושא הלשון והוראתה, בנוסף הנחיה כיצד לעבד טקסט ולסכמו.

<http://www.amalnet.k12.il/meida/lashon2/>

קורס מקוון קצר לבגרות בלשון כולל: הסברים בסיסיים על הבניינים, גזרות, משפטים, הבנת הנקרא וכו'. עוד באתר מבנה המבחן בלשון ובהבעה.

<http://www.milonit.co.il/lashon.htm>

המילון האוניברסלי, באתר תמצאו הסברים על תורת ההגה, תחביר, שחבור השם והפועל.

אתרים לקידום התלמידים, ולעידוד הקריאה בשפה העברית

<http://www.einayim.com/>

עיתון "עיניים" לתלמידים.

<http://www.amalnet.k12.il/meida/lashon2/>

אתר לשון לתלמידים לכל הגילאים.

<http://www.ezbeoni.co.il/>

אתר ירחון לילדים "אצבעוני".

<http://www.dafdaf.co.il/>

אתרי עידוד קריאה לתלמידים.

טבלת תקציר הטקסטים

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
בחזרה אל בית הספר	שיר	שיח ספרותי	הכרת התנועות : צורת התנועות. שם התנועות. הגיית התנועות. סוג התנועות.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי, דרך שאלות תוכן ומיון, ומשפט נכון/לא נכון. טיפוח מיומנויות ההבנה המפרשת (בין השורות) בטקסט : פירוש מילים על-פי ההקשר. הבנת המשמעות של מילת הקישור "כי". טיפוח הכתיבה של התלמידים על ידי כתיבת פסקה על ההכנות שלהם לקראת שנת הלימודים החדשה. הכרת התנועות : ■ צורת התנועה. ■ שם התנועה. ■ הגיית התנועה. ■ סוג התנועה.
שעת מחנך	שיח בין-אישי	תקשורת בין-אישית	הכרת סימני הפיסוק : נקודה, נקודתיים, סימן שאלה. שימוש נכון בסימני הפיסוק.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. שיפור הבנת הנקרא אצל התלמידים ברמת ההבנה המילולית וההבנה המפרשת (בין השורות) דרך המטלות הבאות : שאלות תוכן ושאלות השלם את החסר במשפט על-פי הטקסט. הבנת משמעות מילת הקישור "לכן". זיהוי הקשר בין מילת השייכות "שלהם" לדמויות ששייכת להן. זיהוי הקשר של מילת היחס "אצלם" לדמויות ששייכות להן. שיפור הבנת הנקרא אצל התלמידים ברמה המשתמעת דרך המטלות : האם אתם בעד/נגד? הסבירו. שיפור הכתיבה אצל התלמידים דרך המטלה : כתבו במחברת, מה אתם רואים באיורים שלפניכם : הכרת סימני הפיסוק : נקודה, נקודתיים, סימן שאלה. שימוש נכון בסימני הפיסוק.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
אצל הצלם	שיח בין-אישי	תקשורת בין-אישית	בניין קל-זמן עתיד. שמות בעלי מקצוע על פי משקל "קטל" כמו : צלם...	טיפוח השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. שיפור מיומנויות הבנת הנקרא בטקסט ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמה המפרשת (בין השורות) : פירוש מלים על-פי ההקשר. המילה וההפך על-פי ההקשר. זיהוי מילות הברכה שבטקסט. שימוש נכון במילות הברכה. הבנת המשמעות של מילת הקישור "כדי". שיפור מיומנות הכתיבה אצל התלמידים דרך מטלת הכתיבה : מה אתם רואים באיורים שלפניכם? בניין קל-זמן עתיד. שימוש נכון בפעלים שבזמן עתיד-בניין קל. זיהוי שמות בעלי מקצוע על-פי משקל "קטל" כמו : צלם, נגר וכו'.
הירקן החייכן	סיפור קצר מחיי היום יום.	שיח ספרותי	אותיות (א.ה.ו.י). זיהוי אותיות (א.ה.ו.י) במילה כאשר הן אמות קריאה או עיצורים. התאמת הפועל בבניין קל למשפט. בעלי מקצוע על-פי משקל קטל ועל-פי משקל קטלן, כמו ירקן.	טיפוח השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי, דרך שאלות תוכן ומיון משפטים נכון/לא נכון. שיפור הבנת הנקרא אצל התלמידים ברמה המפרשת (בין השורות) : פירוש מילים על-פי ההקשר. התאמת שם התואר למשפט. כתיבת הפך של מילים על-פי ההקשר. התאמה בין שם הגוף לשם הדמות השייך לה. הבנת הקשר של מלת הקישור לכן במשפט. התאמה בין משפטי הסיבה לתוצאה. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים דרך מטלת הכתיבה : מה אתם רואים באיורים שלפניכם? אותיות (א.ה.ו.י). זיהוי אותיות (א.ה.ו.י) במילה כאשר הן אמות קריאה או עיצורים. התאמת הפועל בבניין קל למשפט. זיהוי בעלי מקצוע על-פי משקל קטל ועל-פי משקל קטלן, כמו ירקן.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
שיר שמח	שיר	שיח ספרותי	השלמת משפטים בפעלים המתאימים. כתיבת הרבים של צירופי שם עצם ושם תואר. גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמת הפועל למשפט. השלמת משפטים במילת היחס המתאימה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. שיפור מיומנויות הבנת הנקרא אצל התלמידים ברמת ההבנה המפרשת (בין השורות): פירוש מילים על-פי ההקשר. זיהוי המילה הנרדפת על-פי ההקשר. הבנת המסר מהשיר. זיהוי הקשר של מילת הקישור "אבל". השלמת משפטים בפעלים המתאימים. כתיבת הרבים של צירופי שם עצם ושם תואר. גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמת הפועל למשפט. השלמת משפטים במילת היחס המתאימה.
שעות הפנאי	שיח בין-אישי	תקשורת בין-אישית	זיהוי הפעלים המתאימים למשפטים. זיהוי אותיות השרש של פעלים מסוימים. זיהוי המילים הגזורות מאותיות שורש מסוימות.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. איתור פרטים מהטקסט על ידי השלמת נתונים בטבלה והשלמת משפטים חסרים. שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת ההבנה המפרשת (בין השורות): פירוש מילים ומושגים על-פי ההקשר. התאמה בין האיור לפעילות שמציין האיור. זיהוי הפעלים המתאימים למשפטים. זיהוי אותיות השרש של הפעלים. זיהוי המילים הגזורות מאותיות שורש מסוימות.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
אמירה אוהבת צפרים	סיפור קצר מחיי היום יום.	שיח ספרותי	גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמתם למשפטים. בחירת הפועל המתאים למשפט. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ודרך שאלת: נכון/לא נכון. שיפור הבנת הנקרא ברמה המפרשת (בין השורות): פירוש מילים על-פי ההקשר. סדר משפטים על-פי רצף התרחשותם בטקסט. הבנת הקשר של מילת הקישור "כאשר". גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמתם למשפטים. בחירת הפועל המתאים למשפט. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט.
התחביב של עולא	סיפור קצר שכולל הוראות והנחיות	שיח ההמונים	גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמתם למשפטים. הפיכת משפטי חיוב במילה יש למשפטי שלילה במילה אין ולהפך. התאמת המשפט לשמות הגוף: אתה, את, אתם, אתן.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ודרך שאלת: זיהוי המשפטים הנכונים המתאימים לתוכן הטקסט. השלמת המילה החסרה במשפטים על-פי הטקסט. שיפור הבנת הנקרא ברמת ההבנה המפרשת (בין השורות): הבנת הקשר של מילת הקישור "אך". זיהוי הקשר של כינוי השייכות "שלו" למשפט. זיהוי שמות התואר שבטקסט. גזירת פעלים מאותיות שורש והתאמתם למשפטים. הפיכת משפטי חיוב במילה יש למשפטי שלילה במילה אין ולהפך. התאמת המשפט לשמות הגוף: אתה, את, אתם, אתן.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
חיק המשפחה	שיח בין-אישי	תקשורת בין-אישית	זיהוי מלות ההסגר במשפטים. הבנת המשמעות של מילות ההסגר. בחירת מילת ההסגר המתאימה למשפט. מיון מילים לפי סדר אל"ף בי"ת במילון. הבנת המשמעות בערבית לצירופי מילים המתחילים במילה: "כלי" כמו, כלי עבודה.	מיומנות קריאה בתפקידים. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל: מה יוצא דופן. הבנת המשמעות הגלוייה בטקסט ע"י שאלות תוכן מילוליות. הבנת המשמעות של מילות הקישור אז, אבל שהופיעו בטקסט. הבנת המשמעות של מילים חדשות עפ"י ההקשר. זיהוי מלות ההסגר במשפטים. הבנת המשמעות של מילות ההסגר. בחירת מילת ההסגר המתאימה למשפט. מיון מילים לפי סדר אל"ף בי"ת במילון. הבנת המשמעות בערבית לצירופי מילים המתחילים במילה: "כלי" כמו, כלי עבודה.
שיחה בין סבא לתמאר	שיח בין - אישי	תקשורת בין-אישית	מילות השאלה. מיומנות שאלת שאלות. זיהוי ונטיית פעלים בזמן עתיד. התאמת שם הגוף לפועל.	מיומנות קריאה בקול קריאה (בתפקידים). זיהוי מילות הברכה בטקסט. מיומנות כתיבה: חיבור משפטים שבהם מופיעות מילות ברכה. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל: מה יוצא דופן. מיומנות חיפוש מילים במילון ע"י שאלת: מיון מילים לפי סדר אל"ף בי"ת במילון. הבנת המשמעות של מילים חדשות עפ"י הקונטקסט. מיומנות שאלת שאלות. זיהוי ונטיית פעלים בזמן עתיד. התאמת שם הגוף לפועל.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
הקוסם והמלך	סיפור משל	שיח ספרותי	הגיית מילים בצורה תקינה עפ"י התנועות. הבחנה בהגייה בין תנועת שורוק לבין תנועת חולם מלא כמו במילים: קוף קוף הבחנה בהגייה בין תנועת קמץ לתנועת סגול כמו במילים: מָטַר מָטַר זיהוי הזמן השייך לפועל.	פיתוח השיח הדבור אצל התלמידים דרך שאלות טרום קריאה. פיתוח מיומנות הבנת הנקרא המילולית דרך שאלות איתור מידע מהסיפור. התאמה בין המילים שמציינות פעילות לבין התמונה המתארת את הפעילות. למשל: התאמה בין צירוף המילים "גזירת בד" לתמונה המתארת גזירת בד. מיון והכללה דרך שאלת: מה יוצא דופן? מילים והיפוכן. מיומנות הגיית מילים בצורה תקינה עפ"י התנועות. הבחנה בהגייה בין תנועת שורוק לבין תנועת חולם מלא כמו במילים: קוף קוף הבחנה בהגייה בין תנועת קמץ לתנועת סגול כמו במילים: מָטַר מָטַר זיהוי הזמן השייך לפועל.
השועל והחסידה	סיפור משל	שיח ספרותי	סימן הפיסוק "מירכאות" מיקום סימן הפיסוק מירכאות בדיבור הישיר ובציטוט.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפול מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הבנה מפרשת (בין השורות): זיהוי סוגת הטקסט. ניתוח הדמויות בטקסט. פירוש מילים על-פי הקונטקסט. התאמה בין משפטי הסיבה למשפטי התוצאה. הבנה משתמעת: הבעת דעה אישית דרך השאלה: האם אתם חושבים שהשועל והחסידה היו באמת חברים? נמקו. סימן הפיסוק "מירכאות" מיקום סימן הפיסוק מירכאות בדיבור הישיר ובציטוט.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
המתנה	סיפור קצר מחיי היום יום	שיח ספרותי	הכרת השמות של התנועות במילים. חיבור מילים מהברות. הוספת שמות תואר לשמות עצם והפיכתם לרבים. זיהוי אותיות השורש של הפעלים. השלמת משפטים במילת היחס המתאימה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הבנה מפרשת (בין השורות): הבנת הקשר של מילות הקישור "כדי, אך". זיהוי הלקח שלומדים אותו מהסיפור. משימה אינטרנטית: עיצוב כרטיס ברכה לרגל חג המולד. זיהוי והכרת השמות של התנועות במילים. חיבור מילים מהברות. הוספת שמות תואר לשמות עצם והפיכתם לרבים. זיהוי אותיות השורש של הפעלים. השלמת משפטים במילת היחס המתאימה.
היהלום	סיפור עם	שיח ספרותי	צורות הצווי בבניין קל ההבדל בין צורת פעלים בעתיד ופעלים בצווי. (השמטת אותיות א.י.ת.ג.) הכרת שמות הגוף השייכים לפעלים בצווי.	פיתוח השיח הדבור אצל התלמידים דרך שאלות מדרש תמונה ושאלות טרום קריאה. מיומנות ניתוח דמות בטקסט על ידי הכרת התכונות המתאימות לדמות. פיתוח מיומנות הבנת הנקרא המילולית דרך שאלות איתור מידע מהסיפור. הכרת שני המושגים: נתינה מוחשית ונתינה מופשטת. הכרת המשמעות של מילים חדשות בטקסט על ידי ההקשר (הקונטקסט) הכרת צורות הצווי בבניין קל הכרת ההבדל בין צורת פעלים בעתיד ופעלים בצווי. (השמטת אותיות א.י.ת.ג.) הכרת שמות הגוף השייכים לפעלים בצווי.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
שלושה בנים	סיפור עממי	שיח ספרותי	משפטי שלילה שמתחילים במילה "אין". משפטי חיוב שמתחילים במילה "יש". בחירת שם המספר המתאים למשפט בזכר ובנקבה. זיהוי צורת הפועל הנכונה המתאימה לשם הגוף.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הבנה מפרשת (בין השורות): פירוש מילים חדשות בטקסט על-פי ההקשר. ניתוח הדמויות בטקסט. הבנת הלקח מהטקסט. הבנת הקשר של מילות הקישור: כי, כדי, לכן. הבנת הדימוי והתכונה המשותפת בין הבן לציפור במשפט הדימוי: בני שר כמו ציפור. סידור משפטים לפי התרחשותם בטקסט. הבנה משתמעת: הבעת דעה אישית דרך השאלה: איזו דמות בטקסט מצאה חן בעיניכם? נמקו. הפיכת משפטי שלילה שמתחילים במילה "אין". למשפטי חיוב שמתחילים במילה "יש". בחירת שם המספר המתאים למשפט בזכר ובנקבה. זיהוי צורת הפועל הנכונה המתאימה לשם הגוף.
אירוס הגלבוע	טקסט מידע	שיח עיוני	אותיות (א.ה.ו.י): זיהוי אותיות (א.ה.ו.י) כשהן אמות קריאה או עיצוריות. השלמת משפטים במילים הגזרות מהשורש (ש.מ.ר). התאמת שם התואר לשם העצם.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלת נכון/לא נכון. הכרת שמות פרחים: כלנית, רקפת, אירוס, חלמונית, הדס, יסמין. הבנה מפרשת: מיון והכללה, כמו: אירוס, כלנית, רקפת, הם: פרחי בר/פרחים מבויתים. שילוב שמות התואר במשפטים. כתיבת ההפך של המילה "תחלה" על-פי ההקשר. הבנת הקשר של מילת הקישור "כדי". מטלת כתיבה: כתיבת פסקה על האירוס המוצג בפני התלמידים בספר. זיהוי אותיות (א.ה.ו.י) כשהן אמות קריאה או עיצוריות. השלמת משפטים במילים הגזרות מהשורש (ש.מ.ר). התאמת שם התואר לשם העצם.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
איך זה להיות עץ	שיר	שיח ספרותי	התאמת הפועל לשם העצם. זיהוי סימני הפיסוק במשפט. זיהוי הפנייה במשפט. בחירת שם הגוף המתאים לפועל במשפט.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ודרך השאלה: העתיקו למחברת את המשפטים הנכונים. הבנה מפרשת (בין השורות): זיהוי משפטי ההאנשה בשיר והבנת התכונות האנושיות המיוחסות לעץ. כתיבת פירוש מילים על-פי ההקשר. כתיבת ההפך של מילים על-פי הקשר. זיהוי הקשר בין שם הגוף לדמות השייך לה. זיהוי מילים אחיות בשיר, בעברית ובערבית כמו, אופק- אף.
יער יתיר	טקסט מידע	שיח עיוני	כתיבת התאריך בעברית בצורה תקינה. הבנת התפקיד של שתי נקודות במשפט (פירוט). זיהוי הדמות ששייך לה שם הגוף.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הכרת הפירוש של ראשי תיבות כמו, קק"א: קרן קיימת לישראל. התמצאות במפה: זיהוי שמות ערים, צמתים וכו'. איתור מידע ופרטים מתעודת הזהות של מסלול ההליכה ביער יתיר. הבנת הקשר של מילת הקישור "גם". זיהוי בטקסט המילה הנרדפת למילה "מפחיתים". השלמת מילים חסרות על-פי הטקסט. כתיבת התאריך בעברית בצורה תקינה. הבנת התפקיד של שתי נקודות במשפט (פירוט). זיהוי הדמות ששייך לה שם הגוף.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
יום הספורט בבית הספר	טקסט שכולל ברכות ופתגמים.	שיח ההמונים	הסמיכות : הכרת צירוף הסמיכות. מרכיבי צירוף הסמיכות : הסומך והנסמך. הכרת צירופי סמיכות פרודה וסמיכות חבורה. הפיכת צירופי הסמיכות הפרודה לסמיכות חבורה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלת נכון/לא נכון. הכרת פתגמים בשפה העברית ופתגמים המקבילים להם בשפה הערבית. השלמת משפטים חסרים על-פי הטקסט. התאמה בין איורי פעילויות ספורט לשמות שלהם בעברית. הכרת צירוף הסמיכות. מרכיבי צירוף הסמיכות : הסומך והנסמך. הכרת צירופי סמיכות פרודה וסמיכות חבורה. הפיכת צירופי הסמיכות הפרודה לסמיכות חבורה.
מסלול הליכה משפחתי	טקסט מידע	שיח חיוני	סמיכות פרודה וסמיכות חבורה. מילים הגזרות מהשורש (ש.ק.פ.) מילים הגזרות מהשורש (ז.מ.נ.) אותיות (א.ה.ו.י) כאשר הן עיצוריות וכאשר הן אימות קריאה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלת נכון/לא נכון. שם עצם ושם תואר ביחיד וברבים. איתור מידע מהמפה המוצגת לתלמידים בספר. משימה אינטרנטית : לחפש מידע על החברה להגנת הטבע : מטרת החברה, הפעילויות והסמל שלה. קריאת מידע בשלט (תעודת זהות של מסלול הר מירון). הכרת שמות פרחי בר, כמו : ■ חלמונית- حيلوان ■ סחלב- سحلب ■ אדמונית החורש- كف الدب הפיכת צירופי סמיכות מסמיכות פרודה לסמיכות חבורה. מילים הגזרות מהשורש (ש.ק.פ.) מילים הגזרות מהשורש (ז.מ.נ.) אותיות (א.ה.ו.י) כאשר הן עיצוריות וכאשר הן אימות קריאה.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
המונדיאל	טקסט מידע	שיח עיוני	שם המספר המונה מ 100-11 התאמה בין שם המספר והשם הספור בזכר ובנקבה. כתיבת מספרים במילים.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלת נכון/לא נכון. מיומנות עובדה/דעה : הבחנה בין משפטי דעה ומשפטי עובדה. מיומנות מיון והכללה : לבחור בקבוצה המתאימה, למשל : צרפת, ברזיל, רוסיה הן : שמות מדינות/שמות ערים. השלמת משפטים על-פי הטקסט. מטלות כתיבה : לכתוב תעודת זהות לאחת מקבוצות הכדורגל. להתייחס בכתב לאיור המוצג בפני התלמידים בספר. הכרת שם המספר המונה מ 100-11. התאמה בין שם המספר והשם הספור בזכר ובנקבה. כתיבת מספרים במילים. הוספת שם ספור לשם המספר
חג הקרבן	טקסט מידע	שיח עיוני	בחירת הפועל המתאים למשפט. בחירת מילת השאלה המתאימה לשאלה על החלק המודגש במשפט. כתיבת שם הגוף והשרש השייכים לפועל. מושגים וביטויים על הפועל "עמד", כמו : עמד להקריב.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. השלמת משפטים על-פי הטקסט. מטלת חקר : עריכת השוואה בין סיפור עקידת איסמעיל באסלאם לבין סיפור עקידת יצחק ביהדות. מטלה אומנותית : כתיבת כרטיס ברכה לרגל חג הקורבן. מטלת כתיבה : כתיבת פיסקה על התמונה המוצגת בפני התלמידים בספר. בחירת הפועל המתאים למשפט. בחירת מילת השאלה המתאימה לשאלה על החלק המודגש במשפט. כתיבת שם הגוף והשרש השייכים לפועל. מושגים וביטויים על הפועל "עמד", כמו : עמד להקריב.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
חג המולד	טקסט מידע	שיח עיוני	הפיכת צירופי סמיכות פרודה לסמיכות חבורה כאשר הנסמך מסתיים באות ה. דוגמה: העוגה של החג- עוגת החג. זיהוי ההסגר במשפט.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הכרת שמות חגים של היהודים, הנוצרים, היהודים והדרוזים. הכרת שמות ערים קדושות לנוצרים. כתיבת הפך של מלים על-פי ההקשר בטקסט. כתיבת משמעות הצירוף "בכיליון עיניים" על-פי ההקשר בטקסט. מטלת כתיבה: כתיבת תיאור לאיור (עץ חג המולד) שמוצג לתלמידים בספר. הפיכת צירופי סמיכות פרודה לסמיכות חבורה כאשר הנסמך מסתיים באות ה. דוגמה: העוגה של החג- עוגת החג. זיהוי ההסגר במשפט.
חג הנביא שועיב	טקסט מידע	שיח עיוני	השלמת משפטים בפועל המתאים. זיהוי ההסגר במשפט. הוספת שם תואר לשם עצם וכתיבת הצירוף ברבים. כתיבת התאריך בצורה תקינה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. השלמת משפטים על-פי הטקסט. משימה אינטרנטית: לחפש מידע על הקשר בין הנביא שועיב והלוחם סלאח אלדין אלאיובי. משימה יישומית: לחפש בישום WAZE מידע על מסלול הנסיעה ממקום המגורים לקבר הנביא שועיב בחיטין: מרחק, זמן ערים/כפרים בדרך. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. השלמת משפטים בפועל המתאים. זיהוי ההסגר במשפט. הוספת שם תואר לשם עצם וכתיבת הצירוף ברבים. כתיבת התאריך בצורה תקינה.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
ראש השנה העברי	טקסט מידע	שיח עיוני	הכרת מילת הדמוי והתכונה המשותפת במשפט הדימוי: "שנה מתוקה כדבש." זיהוי צירופי הסמיכות במשפט. הפיכת צירופי סמיכות פרודה לחבורה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הכרת צירופי מילים שכוללים את המילה "ראש", כמו: יושב ראש. זיהוי, למי חוזרים שמות הגוף במשפטים. הכרת שמות החדשים לפי הלוח: העברי, הנוצרי וההג'רי. מטלת כתיבה: לכתוב בתוכנת "פואר פוינט" ברכות לראש השנה העברי. הכרת מילת הדמוי והתכונה המשותפת במשפט הדימוי: "שנה מתוקה כדבש." זיהוי צירופי הסמיכות במשפט. הפיכת צירופי סמיכות פרודה לחבורה.
שמן זית	טקסט מידע	שיח עיוני	הריבוי של צירופי סמיכות. כתיבת צירופי סמיכות ברבים. כתיבת משפטים עם הגופים: היא, הם, הן.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלות: "בחרו בתשובה הנכונה". הבנת הקשר של מילת הקישור "כדי". מטלת ביצוע: לחפש באינטרנט מתכון לסלט ירקות עם שמן זית. הכרת פתגמים בערבית על שמן הזית, ותרגום הפתגמים לעברית. מטלת חקר: לשאול את ההורים ולכתוב על ההבדל בין בתי הבד היום ובעבר. לבדוק באינטרנט, באיזו מדינה בעולם יש שטחים גדולים של עצי זית. הריבוי של צירופי סמיכות. כתיבת צירופי סמיכות ברבים. כתיבת משפטים עם הגופים: היא, הם, הן.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
סלט התבולה	טקסט הוראות	שיח ההמונים	בחירת מילת השאלה המתאימה לשאלה על החלק המודגש במשפט. לבחור מהטקסט הפועל המתאים להשלמת משפט החסר. הפיכת צירופי סמיכות מרבים ליחיד. כתיבת השורש והזמן של הפועל.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלות נכון/לא נכון. סדר משפטים על-פי רצף התרחשותם בטקסט. רכישת ידע על שמות מדינות השוכנות לחופי הים התיכון: האוכל הנפוץ במדינה. שם עיר הבירה. מטבע הכסף בכל מדינה. מטלת כתיבה: כתיבת מתכון לסלט ירקות. משימה אינטרנטית: הכנת מצגת על סלט התבולה. בחירת מילת השאלה המתאימה לשאלה על החלק המודגש במשפט. לבחור מהטקסט הפועל המתאים להשלמת משפט החסר. הפיכת צירופי סמיכות מרבים ליחיד. כתיבת השורש והזמן של הפועל.
תזונה נכונה	טקסט הנחיות	שיח ההמונים	הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה. ידע כללי: בחירת שם הגוף השייך לפועל "משפרת". בחירת המילים השייכות לשורש (ק.ב.צ) בחירת שמות עצם ממין נקבה. כתיבת צורת הריבוי של "צבע מאכל".	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. מטלת כתיבה: כתיבת תיאור לארוחת בוקר. הכרת מילים נרדפות על-פי ההקשר לטקסט. מיומנות מילוי שאלון: (תמיד-לפעמים-אף פעם לא) משחק לשון: הוצאת מילים קטנות ממלים גדולות, כמו: ארוחות-רוחות. מיומנות קריאת הנחיות על ידי עיון בפירמידת המזון ובחירת קבוצת המזון הבריאה. הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה. ידע כללי: בחירת שם הגוף השייך לפועל "משפרת". בחירת המילים השייכות לשורש (ק.ב.צ) בחירת שמות עצם ממין נקבה. כתיבת צורת הריבוי של "צבע מאכל".

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
זהירות בדרכים	שיר	שיח עיוני	זיהוי בשיר את הפעלים שבזמן עתיד. התאמת הפועל לשם הגוף. זיהוי בשיר את הפעלים שבצווי. זיהוי כינויי הרמז שבשיר.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הבנת הקשר של מילות הקישור: "אבל, אז." כתיבת ההפך של המילים: "לבד, עצור" על-פי ההקשר. זיהוי מילים בתפזורת האותיות. מטלת כתיבה: כתיבת משפטים המתחילים בצירוף: "חשוב לדעת איך..." הכרת ההוראות של תמרורים. זיהוי בשיר את הפעלים שבזמן עתיד. התאמת הפועל לשם הגוף. זיהוי בשיר את הפעלים שבצווי. זיהוי כינויי הרמז שבשיר.
כדורגל לא משחקים ליד הכביש	סיפור חוויתי	שיח ספרותי	זיהוי "הפנייה" שהופיעה בטקסט. התאמת הפועל לשם הגוף. בחירת המילים השייכות לאותו שורש.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות. הכרת כללי חציית כביש בצורה בטוחה. מטלת כתיבה: כתיבת שלט אזהרה לחציית כביש בצורה בטוחה. כתיבת סיפור על-פי רצף תמונות. הכרת הקשר של מילת הקישור "כדי" בטקסט. פירוש מילים חדשות על-פי ההקשר. זיהוי "הפנייה" שהופיעה בטקסט. התאמת הפועל לשם הגוף. בחירת המילים השייכות לאותו שורש.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
טיול בטוח	טקסט הנחיות והדרכה.	שיח ההמונים	הפיכת משפטי חיוב שמתחילים במילה "יש" למשפטי שלילה שמתחילים במילה "אין" בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. כתיבת מספרים במילים. הפיכת שם התואר לרבים. הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות ושאלת נכון/לא נכון. הוספת שם התואר למקומו המתאים במשפט. הבחנה בין משפטי עובדה/דעה. כתיבת ההפך של מילים על פי ההקשר לטקסט. כתיבת המילה הנרדפת על-פי ההקשר לטקסט. הבנת הקשר של מילת הקישור "אך". הפיכת משפטי חיוב שמתחילים במילה "יש" למשפטי שלילה שמתחילים במילה "אין" בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. כתיבת מספרים במילים. הפיכת שם התואר לרבים. הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה.
נעבור את החופש הגדול בשלום	טקסט הנחיות והדרכה.	שיח ההמונים	הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה או להפך. בחירת שם הגוף המתאים למשפט.	טיפול השיח הדבור אצל התלמידים דרך פעילות "מדברים עברית" שבפתיח הטקסט. טיפוח מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי דרך שאלות תוכן מילוליות, תרגיל השלמת המילה החסרה במשפט על-פי הטקסט ושאלת איתור פרטים מהטקסט (שמות המקומות שהופיעו בטקסט). הכרת המושגים: חבש כובע. ענד משקפיים. חגר חגורה. נעל נעליים. שרץ שרוכים. כתיבת שאלות על החלק המודגש במשפט. הכרת הפירוש למילים השייכות לכדור, כמו: כדורגל, כדורעף וכו'. הפיכת צירופי סמיכות חבורה לסמיכות פרודה או להפך. בחירת שם הגוף המתאים למשפט.

עקרונות מנחים בספר, "אופק לעתיד" לכיתה ה'

העקרונות בסדרה "אופק לעתיד" לכיתה ה' מתאימים לעקרונות של תכנית הלימודים החדשה בעברית משנת תשע"ב.

1. התלמידים נחשפים לעולמות שיח שונים: שיח עיוני, שיח ספרותי, שיח ההמונים ושיח בין אישי. (מותאם לעיקרון תוכנית הלימודים החדשה בעברית עמ' 16)

2. הטקסטים בספרי "אופק לעתיד" קרובים לעולמם של התלמידים ומותאמים לעולמות התוכן עפ"י תוכנית הלימודים החדשה. (עמ' 23 בתכנה"ל החדשה)

3. לימוד הדקדוק בספר "אופק לעתיד" בא כדי לקדם את רכישת השפה והשליטה בה בהקשר טקסט. (מותאם לעיקרון לימוד הדקדוק עפ"י תוכנית הלימודים החדשה עמ' 19)

4. טיפוח ארבע אופנויות השפה: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה בתוך תהליך הלמידה ובהקשר טקסט. (מותאם לעיקרון תוכנית הלימודים החדשה עמ' 17)

5. רכישת אוצר מלים בהקשר טקסטואלי, מלים בעברית ופירושן בערבית. (מותאם לעיקרון תוכנית הלימודים החדשה עמ' 18 ועפ"י הגישה הרב לשונית הדוגלת בהקשר בין השפות).

6. טיפוח הבנה אצל התלמידים:

הבנה המילולית - הבנת המשמעות הגלויה בטקסט.

הבנה מפרשת - הבנת המשמעות הסמויה בטקסט.

הבנה משתמעת - הערכת התוכן של הטקסט.

(מותאם לעיקרון תוכנית הלימודים החדשה עמ' 20)

מטרות הלמידה בספר, "אופק לעתיד" לכיתה ה'

א. מטרות כלליות:

1. טיפוח ארבע אופניות השפה: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה.
2. הכרת טקסטים מסוגות שונות ומעולמות שיח מגוונים.
3. שילוב של שפת האם הערבית בהוראת העברית על פי הגישה הרב לשונית. דוגמה בטקסט "שמן הזית".
כתבו פתגמים בערבית על שמן הזית: "כל زيت وانطح الحيط"
4. טיפוח ההבעה בכתב אצל התלמידים.
5. טיפוח ההבעה בעל - פה אצל התלמידים.
6. טיפוח הבנת הנקרא אצל התלמידים: הבנה מילולית, הבנה מפרשת והבנה משתמעת.
8. רכישת חוקי תחביר ודקדוק בסיסיים בהקשר טקסטואלי.
9. טיפוח האוריינות ברכישת השפה, היכולת להשתמש בשפה לצרכיו האישיים של התלמיד בתחומים שונים.
10. טיפוח מיומנות ההאזנה והבנת הנשמע.

ב. מטרות אופרטיביות:

1. פיתוח מיומנות פענוח מילים חדשות בטקסט לפי קונטקסט.
2. פיתוח מימניות הבנת הנקרא בשלושה רבדים: הבנה מילולית, הבנה מפרשת והבנה משתמעת.
3. הכרת מלות השאלה וטיפול מיומנות שאלת שאלות.
4. טיפוח מיומנות גזירת מילים מאותיות שורש.
5. טיפוח מיומנות מיון והכללה. (מיון מילים לקטגוריות)
6. הכרת מלות הקישור והבנת הקשר הלוגי שלהן בטקסט.
7. טיפוח מיומנות מילוי הוראות בטקסט.
8. טיפוח מיומנות ניבוי טקסט עפ"י רמזי תוכן.
9. טיפוח מיומנות מיפוי טקסט לפי: זמן, מקום, דמויות ועלילה.
10. הכרת חוקי התחביר הבסיסיים בהקשר טקסט, כמו: שם עצם, שם תואר, מלות יחס, מלות קישור, שלילת משפט במילה "אין", סימני פיסוק, ההסגר והפנייה.
11. הכרת חוקי הדקדוק הבסיסיים בהקשר טקסט, כמו: צורות היחיד והרבים בסמיכות פרודה וחבורה. שם עצם ושם תואר ביחיד וברבים. שם המספר היסודי והסידורי, השורש, הפועל, שמות הגוף וכינויי השייכות.
12. פיתוח מיומנות איתור מילים במלון לפי סדר אל"ף-בי"ת המילון.
13. זיהוי מילים הדומות במשקל כמו: נגר- דיג. ספרן- סדרן
14. פיתוח מיומנות הבנת הנשמע דרך האזנה לטקסט וכתיבת תשובות לשאלות על- פי ההאזנה.

פרק ב'

ספר "אופק לעתיד" לכיתה ה'
מבנה הספר, מפרט היחידות,
ההפעלות ונושאי הלשון.

מבנה הספר

- א. מבוא
- ב. תוכן העניינים
- ג. יחידות תוכן
- ד. יחידת האזנה
- ה. מלון עברי ערבי

בספר מופיעות אחת עשרה יחידות תוכן ויחידת האזנה. כל יחידת תוכן מכילה בין 2-3 טקסטים.

היחידות נבחרו לפי העיקרון מן הקל אל הקשה ועל-פי הצעות לעולמות תוכן ועולמות השיח כפי שהופיעו תוכנית הלימודים עמ' 38.

הידע הלשוני בנוי לפי העיקרון למידה בהקשר טקסטואלי ועל-פי מפרט נושאי הלשון והתחביר כפי שהופיעו תוכנית הלימודים בעמ' 50-53.

היחידה הראשונה והיחידה האחרונה מותאמות לנסיבות: תחילת שנת הלימודים ולסיום שנת הלימודים ויציאה אל החופש הגדול כדלקמן:
יחידה ראשונה: חיי היום יום בבית הספר.

הטקסטים:

- שיר בחזרה אל בית הספר
- שעת המחנך
- יחידה אחרונה: בטיחות
- הטקסטים:
- זהירות בדרכים
- כדורגל לא משחקים בכביש
- טיול בטוח
- נעבור את החופש הגדול בשלום

התייחסות לטקסטים במד"ל

במד"ל התייחסות מורחבת לטקסטים לפי רצף הופעתם בספר" אופק לעתיד" כיתה ה'.
ההתייחסות המורחבת מתמקדת בארבעה מישורים :

- א. פתיח השיעור.
- ב. פעילויות בכיתה.
- ג. פתרון שאלות.
- ד. האזנה - הבנת הנשמע

א. מפרט פתיח השיעור

במד"ל הצעות מגוונות לפתיח השיעור :

1. שמש אסוציאציה	2. צפייה בסרטונים	3. צפייה במצגות
4. טרום קריאה	5. מדרש תמונה	6. ניבוי הטקסט
7. שיחת הכנה	8. האזנה לשירים	9. פעילות יצירה
10. דפי צביעה		

פתיח השיעור בצורה מאתגרת ומושכת מעורר מוטיבציה אצל התלמידים ללמידה פעילה ומהנה.

ב. מפרט הפעילויות בכיתה

במד"ל הצעות מגוונות לפעילויות בכיתה, שאמורות להקנות למורים כלים כדי לפתח את השיעור בצורה מהנה ומעניינת.

להלן מפרט ההצעות :

1. סיפור ברצף	2. המחזות הדמויות בטקסט
3. פעילויות יצירה בכיתה	4. כתיבת שלטים
5. כתיבת מודעות	6. כתיבת איחולים וברכות
7. קריאה בתפקידים	8. צפייה בסרטונים
9. עבודה בקבוצות- עריכת ספר הכיתה (תוצר קולקטיבי)	
10. עבודה בקבוצות- עריכת אלבום תמונות (תוצר קולקטיבי)	
11. הזמנת מרצים אורחים לכיתה	
12. משחקי סימולציה	
13. שעת סיפור	
14. הכנת מתכונים בכיתה.	

ג. פתרון שאלות

במד"ל פתרון לשאלות ולתרגילים שהופיעו בספר הלימוד.
לא נתנו תשובות לשאלות שבהן התלמידים צריכים להתייחס באופן אישי למטלות.

ד. הבנת הנשמע

במד"ל הנחיות לתלמידים ליחידת הבנת הנשמע, הנחיות להאזנה פסיבית והאזנה אקטיבית. התלמידים מאזינים לטקסט ופועלים על-פי הנחיות ההאזנה שביחידת הבנת הנשמע.

להלן שמות קטעי ההאזנה:

1. ים המלח	2. למה לכלניות הרבה צבעים
3. העיר נצרת	4. הדולפין
5. הארנב והצב	6. האב והבנים

למידה משמעותית

שלבנו בסדרה, "אופק לעתיד", לכיתה ה' משימות למידה משמעותית שבהן התלמידים מתנסים בחוויית הלמידה המשמעותית.

דוגמה למשימת למידה משמעותית:

טקסט: יער יתיר

איתור מידע

התלמידים יעבדו בקבוצות ויסמנו את מיקום יער יתיר במפה המצורפת לטקסט בספר.

הפקת מידע חדש

התלמידים יפיקו מידע חדש עפ"י המפה:

- שם העיר הקרובה ליער יתיר.
- שם המדבר המופיע במפה.
- שמות של שני צמתים המופיעים במפה.
- שם של מצפה מופיע במפה.

הבניית מידע

התלמידים יעזרו בתעודת הזהות של יער יתיר ויסיקו מסקנות מהפרטים בתעודת הזהות כדי לארגון הטיול שלהם בעתיד ליער יתיר.

מפרט היחידות והטקסטים בספר

הטקסטים	היחידה
■ בחזרה אל בית הספר ■ שעת המחנך	חיי היום יום בבית הספר
■ אצל הצלם ■ הירקן החייכן	בעלי מקצוע
■ שיר שמח ■ שעות הפנאי	שעות הפנאי
■ אמירה אוהבת ציפורים ■ התחביב של עולא	תחביבים
■ חיק המשפחה ■ שיחה בין סבא לתמאר	מוסדות
■ הקוסם והמלך ■ השועל והחסידה ■ המתנה ■ היהלום ■ שלושה בנים	ספורים
■ אירוס הגלבוע ■ איך זה להיות עץ? ■ יער יתיר	יערות וצמחים
■ יום הספורט בבית הספר ■ מסלול הליכה משפחתי ■ המונדיאל	ספורט
■ חג הקורבן ■ חג המולד ■ חג הנביא שועיב ■ ראש השנה העברי	חגים
■ שמן זית ■ סלט התבולה ■ תזונה נכונה	תזונה נכונה
■ זהירות בדרכים ■ טיול בטוח ■ כדורגל לא משחקים ליד הכביש ■ נעבור את החופש הגדול בשלום	בטיחות
■ האב והבנים בים המלח ■ למה לכלניות הרבה צבעים ■ העיר נצרת ■ הדולפין ■ הארנב והצב ■ האב והבנים	האזנה
מלון עברי ערבי - המלים הקשות שהופיעו בטקסטים.	המלון

מפרט נושאי הלשון בספר

הקשר הטקסטואלי	הנושא
שיר: בחזרה אל בית הספר	התנועות: גדולות- קטנות
שעת מחנך	סימני הפיסוק: נקודה, נקודתיים, סימן שאלה
אצל הצלם	בניין קל- זמן עתיד
הירקן החייכן	אותיות א'ה'ו'י
שיר: שיר שמח	השורש והפועל
התחביב של עולא	משפטי שלילה וחיוב במילים: יש/ אין
חיק המשפחה	ההסגר
שיה בין סבא ותמאר	מלות שאלה
השועל והחסידה	המירכאות
היהלום	צורות הציווי בבניין קל
יער יתיר	כתיבת התאריך בעברית
יום הספורט בבית הספר	הסמיכות
המונדיאל	שם המספר המונה מ11- 99
חג המולד	סמיכות פרודה וחבורה כאשר הנסמך מסתיים באות ה
שמן זית	הריבוי של צירופי סמיכות

פרק ג'

ספר "אופק לעתיד" לכיתה ה'
התייחסות מורחבת לטקסטים

התייחסות מורחבת לכל טקסט

התייחסות לשיר: בחזרה אל בית הספר - דליה לזר (עמ' 7)

פתיח השיר

מומלץ להתחיל את השיעור בשאלות טרום קריאה:

טרום קריאה

- מה מיוחד היה ביום הראשון בשנת הלימודים?
- איך התכוננתם בבית ליום הראשון בשנת הלימודים?
- מהם הדברים המשמחים שהיו ביום הראשון?
- את מי פגשתם ביום הראשון?
- ספרו על השיעור הראשון ביום הראשון לשנת הלימודים.
- איזה מורה נכנס לשיעור הראשון?
- על מה שוחחתם בשיעור הראשון?
- תארו את ההרגשה שלכם כאשר חזרתם הביתה.

הצעות לפעילויות בשיעור

- א. לבקש מתלמידים להציג את הילקוט שלהם בכיתה, ולמנות את הדברים שהביאו ליום הראשון: מחברות, ספרים וכלי הכתיבה.
- ב. לבקש מהתלמידים להשוות בין בית הספר שלהם לבין הדברים המיוחדים לבית הספר בשיר, מה דומה ומה שונה.

ה ש ו נ ה	ה ד ו מ ה

ניהול דיון בכיתה:

- ג. האם אתם בעד/נגד החלטת הדובר בשיר, שהשנה יתנהג כמו שאימא בקשה? נמקו.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. המיוחד ביום הראשון בבית הספר שהכול נראה חדש ונקי, ריח נפלא של צבע טרי ולוח מבריק ונאה.
ב. רואים בתמונה תלמידים יושבים בכיתה ומצביעים בידיים.
ג. בילקוט יש: עפרון, מחק, עט ומספר מחברות בלי קפולים.
ד. הילד יתנהג בשנת הלימודים החדשה כמו שאימא בקשה ממנו.

שאלה 2

חוש הריח וחוש השמיעה.

שאלה 3

עפרון, מחק, עט ומחברות.

שאלה 4

מטאטא ויעה.

שאלה 5

א. למורה ב. לסיים ג. סיבה

שאלה 6

א. לא נכון ב. לא נכון ג. לא נכון ד. נכון

ידע לשוני

שאלה 1

- א. אָפּשָׁר לְהִתְחִיל אֶת הַכָּל מֵהִתְחַלָּה.
אָפּשָׁר: אָ- סגול ש- קמץ
לְהִתְחִיל: ה- פתח ח- חיריק מלא
אֶת: אָ- סגול
הַכָּל: ה- פתח כּ- חולם חסר
מֵהִתְחַלָּה: מִ- ציריה ה- פתח ח- קמץ ל- קמץ

ב. הייום הראשון ללמודים הוא יום נפלא.
היום: ה- פתח ו- חולם מלא
הראשון: ה- קמץ ה- חיריק ו- חולם מלא
ללמודים: ל- פתח ל- חיריק ו- שורוק ד- חיריק מלא
הוא: ו- שורוק
יום: ו- חולם מלא
נפלא: נ- חיריק ל- קמץ

שאלה 2

התחיל קשה שנה הכל אפשר לגמר

שאלה 3

שם התנועה	הצורה
סגול	אָ
צירה	אֵ
פתח	אֲ
קמץ	אִ
קבוץ	אִי
חולם מלא	וּ
חיריק	אֶ

שאלה 4

פעמון מבריק הכתה
עפרון קשה מתרגשים
חדשה אתנהג אפשר

התייחסות לשיר: שעת מחנך (עמ' 13)

פתיח

מומלץ להתחיל את השיעור בפעילות אומנותית : לחלק לתלמידים דפים ריקים, עפרונות וטושים ולבקש מהם לצייר את הפעילות שהם הכי אוהבים שתתקיים השנה בבית הספר. התלמידים יכתבו שני משפטים שמתארים את הציור, יציגו את הציורים בפני התלמידים ויקראו את המשפטים שכתבו עליהם.

הצעות לפעילויות בשיעור:

א. התלמידים יסתדרו וישבו בצורת מעגל, המורה יפזר על הרצפה ציורים של פעילויות שונות כמו : משחקי ספורט שונים, מסלולי טיולים, יום הולדת, קישוט קירות, נטיעת שתילים, כתיבת שלטים, ציור תמרורים וכו'. המורה יבקש מהתלמידים, שכל אחד יבחר את הציור המתאים לפעילות שהיה רוצה שתתקיים השנה ויספר על פעילות זו.

ב. משחק תיאום ציפיות.

התלמידים יסתדרו וישבו בצורת מעגל, המורה יחלק לתלמידים כרטיסים מבריסטול ויבקש מהם שכל אחד יכתוב דבר אחד על הציפיות שלו לשנה"ל החדשה. התלמידים יקראו את הציפיות שכתבו ויתחלקו לקבוצות על פי הדמיון בין הציפיות.

ג. מומלץ לערוך משחק סימולציה בשיעור, תלמידים ישחקו בתפקידים על-פי השמות בטקסט (המורה והתלמידים). תלמידה אחת תשחק בתפקיד המורה ותנהל שיח עם התלמידים על הציפיות שלהם לשנת הלימודים החדשה.

ניהול דיון בכיתה :

ג. האם אתם בעד/נגד החלטת הדובר בשיר, שהשנה יתנהג כמו שאימא בקשה? נמקו.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. בטקסט מופיעות שש דמויות.
- ב. התלמידים שוחח עם המחנכת שלהם על הציפיות לשנת הלימודים החדשה.
- ג. הציפיות של יסין, שילמדו בכיף השנה ויכבדו זה את זה.
- ד. עאדל לומד ארבע שעות בכל יום כדי להשיג ציונים גבוהים.
- ה. מונא מצפה השנה שיטילו במקומות רבים: ביערות, בנחלים ובשמורות טבע.
- ו. סלים רוצה שיהיו פחות שיעורי בית, כדי שיוכל להשתתף בחוגים אחר הצהריים ולבקר אצל חברים.
- ז. המורה אחלאם הבטיחה לתלמידים בסוף השיעור שבשיעור הבא תלמידים אחרים יספרו על הציפיות שלהם.

שאלה 2

- א. הציפיות
- ב. זה
- ג. ציונים
- ד. פחות
- ה. אחרים

שאלה 3

- א. לתלמידים
- ב. לבד
- ג. لذلك

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נקודה (בסוף המשפט)
- ב. סימן שאלה (בסוף השאלה)
- ג. שתי נקודות (לפני פירוט)
- ד. סימן שאלה (בסוף השאלה)

שאלה 2

- א. לא נכון
- ב. נכון
- ג. לא נכון
- ד. נכון
- ה. נכון

שאלה 3

- א. השנה נלמד בכיף בבית הספר.
- ב. מי מכם בעד מתן שיעורי בית?
- ג. היום למדנו : עברית, ערבית ואנגלית.
- ד. כמה תלמידים השתתפו בטיול?

שאלה 4

- א. בקשה
- ב. צודק
- ג. יספרו

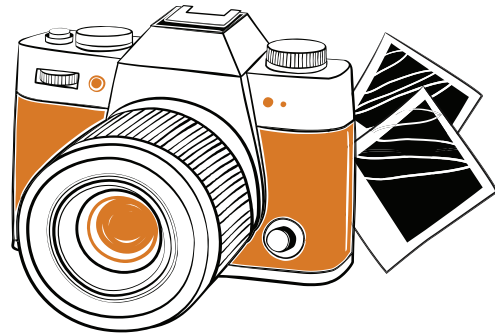

התייחסות לטקסט: אצל הצלם (עמ' 21)

פתיח השיעור

מצגת

מומלץ שהמורה יכין מצגת תמונות של הכלים שמשתמש בהם הצלם. דוגמה:

המורה יפנה בשאלות לתלמידים על שמות הכלים והאביזרים המופיעים במצגת ועל השימוש בכלים אלה.

הצעות לפעילויות בשיעור:

- א. להזמין צלם לכיתה ולהסביר לתלמידים על המקצוע שלו.
- ב. לעשות המחזה בשיעור. תלמיד אחד ישחק בתפקיד הצלם ותלמידה תשחק בתפקיד מונא.
- ג. לחלק לתלמידים כרטיסיות של מילות ברכה. המורה יקרא משפט והתלמידים יציגו את כרטיס מילת הברכה המתאים.

דוגמה:

המורה: תלמידי כיתה ה' אוכלים ארוחת בוקר.
התלמידים יציגו את הכרטיס:

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. מונא, הצלם, החברות של מונא.
ב. מונא שאלה את הצלם, אם התמונות שלה מוכנות.
ג. מונא שמחה מאוד, הודתה לצלם ואמרה לו שהתמונות יפות והחברים שלה ישמחו כאשר יראו את התמונות.
ד. הצלם יגדיל את התמונה וישים אותה במסגרת.
ה. מונא בחרה בתמונה שבה מופיעים כל החברים שלה.

שאלה 2

- א. הצלם ב. הכבאי ג. הגנן ד. החייט ה. הצייר

שאלה 3

צלמת שוטרת כבאית גננת זמרת

שאלה 4

- א. מיד ב. שכחתי ג. למונא ד. לתמונות ה. מטרה

שאלה 5

- ב. בוקר טוב בוקר אור כל הכבוד תודה רבה

שאלה 6

- א. לאדם החולה. ב. לאדם שעושה מעשה טוב. ג. כאשר נפרדים מחברים.
ד. לאדם האוכל. ה. לאדם החוגג יום הולדת. ו. לאדם הנוסע.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. ישמחו ב. תשלח ג. ימסור ד. תחזור ה. יבחרו

שאלה 2

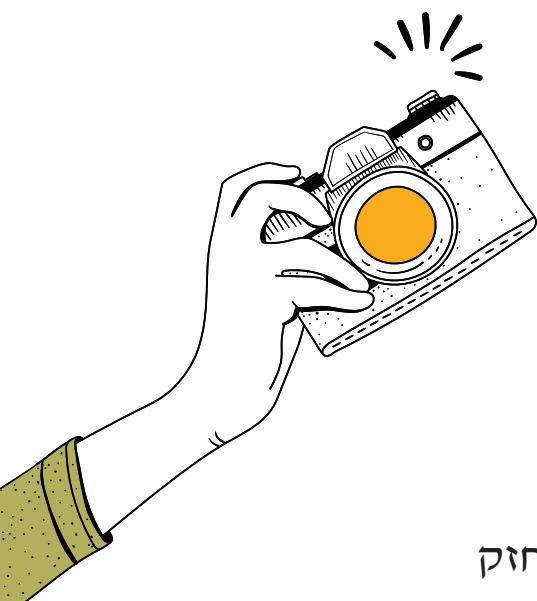
- א. יבחרו ב. תבחר ג. תבחרו ד. אבחר

שאלה 3

- נגר טבח דיג ציד

שאלה 4

- א. צלם ב. בחרו ג. נכנסה ד. חזק

התייחסות לטקסט: הירקן החייכן (עמ' 28)

פתיח השיעור

מצגת

המורה יציג בפני התלמידים תמונות מחנות ירקות, ולשאול אותם על שמות הירקות והפירות המופיעים בתמונה, ולבקש מהם גם למיין את הפירות והירקות לפי הצבעים.

דוגמה:

צבע ירוק: פלפל, אבו קדו, קישואים, דלעת וכו'.

הצעות לפעילויות בשיעור:

א. משחק סימולציה: לבקש מהתלמידים להביא ירקות ופירות לכיתה, לסדר את הירקות והפירות על שלחנות, לכתוב על בריסטול מחירים, תלמיד אחד ישחק בתפקיד הירקן ושאר התלמידים בכיתה בתפקיד הלקוחות.

ב. המחזה: תלמיד אחד ישחק בתפקיד בצל, ותלמידה אחד בתפקיד עגבנייה. הבצל והעגבנייה ינהלו שיחה:

דוגמה:

העגבנייה: למה כלם מתרחקים ממך ולא אוהבים את הריח שלך?
הבצל: להפך, כלם אוהבים אותי בבישול, כלם אוהבים את הטעם שלי, אין כמעט תבשיל בלי בצל.
העגבנייה:
אפשר לערוך שיחות בין פלפל לגזר. בין תפוח לאגס וכו'.

ג. מומלץ שהתלמידים יביאו ירקות לכיתה, ויכינו ביחד עם המורה סלט ירקות. (התלמידים יפנימו את ערך הירקות התזונתי)

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. אבו עיסא ירקן.
ב. אבו עיסא עובד בחנות ירקות בשכונה.
ג. אבו עיסא מנקה את ריצפת החנות במטאטא. ממין את הירקות והפירות ומסדר אותם בארגזים. מוציא ירקות ופירות מהמקרר ומניח אותם על השולחנות בפני הלקוחות.
ד. האנשים אוהבים את הירקות והפירות של אבו עיסא כי הם טובים וטריים.
ה. קראו לאבו עיסא בשם הירקן החייכן כי תמיד הוא מחייך בפני הלקוחות.
ו. חיכן, חרוץ, נחמד.
ז. אבו עיסא שותה קפה לאחר תום ההכנות בבוקר בחנות הירקות.

שאלה 2

- א. מוכר ב. החייכן ג. במטאטא ד. יוצא ה. ללקוחות

שאלה 3

- א. אבו עיסא מוכר את הירקות הטריים ללקוחות שלו.
ב. הירקן מנקה את ריצפת החנות במטאטא החדש.
ג. לאחר תום העבודה הקשה הוא יושב ליד השולחן ושותה קפה.
ד. הלקוחות הנחמדים אוהבים לקנות אצל אבו עיסא.
ה. הירקן החרוץ יוצא יום יום לעבודתו.

שאלה 4

- א ירקן ב. שחקן ג. ספרן ד. גנן

שאלה 5

ההפך	המלה
התחלה	תום
אף פעם	תמיד
עצלן	חרוץ
שמח	כועס
להכניס	להוציא

שאלה 6

א. לאבו עיסא ב. מחכה ג. תוצאה ד. לירקות ופירות ה. עצלן

שאלה 7

א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 8

תוצאה	סבה
לכן הלקוחות קראו לו בשם הירקן החייכן.	אבו עיסא מחייך תמיד בפני הלקוחות.
לכן האנשים אוהבים לקנות ירקות אצל אבו עיסא	הירקות אצל אבו עיסא טובים וטריים.

ידע לשוני

שאלה 1

- הוא יושב על הספסל ליד הקפה.
- הרבה עבודה מחכה לו בחנות.
- הוא מחייך תמיד בפני הלקוחות.
- הפרות והירקות טובים וטריים.

שאלה 2

א. יוצא	ב. קראו	ג. שותה
ד. אוהבים	ה. יסגור	

שאלה 3

א. חייכן	ב. מטאטא	ג. עבודות

שאלה 4

סדרן	קבלן	שדרן	שחקן

התייחסות לשיר: שיר שמח- עליזה סטרוד (עמ' 37)

פתיח השיר קריאה ברצף

המורה יכין פתקים, על כל פתק מופיע בית מהשיר (חמישה בתים בשיר)
המורה יסדר את התלמידים לחמש קבוצות לפי מספר הבתים בשיר:
קבוצה מספר ראשונה קוראת מעל הפתק שלה את הבית הראשון, הקבוצה השנייה
ממשיכה בבית השני והלאה...
בסוף כל התלמידים קוראים במקלה יחד עם המורה את כל השיר.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. פעילות ניחוש: תלמיד/ה אחד כותב על פתק שתי מילים טובות על הכיתה שלו.
התלמידים צריכים לנחש ולגלות מהן המילים. (לכתוב רק מילים טובות)
דוגמות: כיתה מצוינת. כיתה נחמדה, כיתה נקייה. כיתה מכובדת.

ב. לגזור את השורות של השיר, לערבב ולשים אותן בערכה. לבקש מתלמידים לסדר
את השורות שבערכה על שולחן לפי סדר הופעתן בשיר.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. שרה שרה שיר שמח וערכה מסיבה.
ב. כל החברים הגיעו כדי להשתתף במסיבה.
ג. החברים של שרה רצו לגלות את סיבת המסיבה.
ד. שרה כבדה את האורחים בעוגות וגלידה.
ה. שרה לא גילתה לחבריה את סיבת המסיבה.
ו. הדבר המיוחד במסיבה שערכה שרה, שהמסיבה בלי סיבה.

שאלה 2

כל הידידים כבר הגיעו להשתתף במסיבה.

שאלה 3

- א. حتى
ב. זוכרת
ג. אפשר ליהנות עם החברים בלי סיבה.
ד. כי לא הייתה סיבה למסיבה שערכה לחבריה.

שאלה 4

אין סיבה למסיבה שערכה שרה.

שאלה 5

הידידים - החברים מאושר - שמח שב - חזר לחשוף - לגלות

ידע לשוני

שאלה 1

א. תערוך ב. ישמחו ג. יחזרו ד. ידעו ה. תשכח

שאלה 2

יחיד	רבים
אורח מכובד	אורחים מכובדים
חבר טוב	חברים טובים
חידה קשה	חידות קשות
שיר יפה	שירים יפים
גלידה טעימה	גלידות טעימות

שאלה 3

א. שכחה ב. שכחתי ג. שכחו

שאלה 4

א. (את) ב. (ב) ג. (אל) ד. (עם) ה. (מן)

שאלה 5

המילה	השורש
ישמעו	ש.מ.ע
שוכחת	ש.כ.ח
אוהבים	א.ה.ב
עורכת	ע.ר.כ
יוצא	י.צ.א
שותה	ש.ת.ה

התייחסות לשיר: שעות הפנאי (עמ' 42)

פתיח השיר שמש אסוציאציה

המורה יכתוב על הלוח בתוך עגול את צירוף המילים: "שעות פנאי", ויבקש מהתלמידים להגיד, מה שעולה בדעתם כאשר הם שומעים את הצירוף הזה. המורה יבקש מהתלמידים אחר כך לשבץ את המילים שאמרו בתוך משפטים מעניינים.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. לחלק לתלמידים פתקים ריקים ולבקש מהם שיכתבו על הפתקים האלה את הפעילויות שלהם בשעות הפנאי. התלמידים יקראו מהפתקים את הפעילויות שכתבו. אפשר להרחיב פעילות זו: לערבב את הפתקים ולחלק אותם מחדש לתלמידים, התלמידים יקראו מחדש את הפעילויות מהפתקים וינחשו למי שייך הפתק שבידם.

ב. התלמידים ישבו בצורת מעגל, המורה יפזר על הרצפה ציורים של פעילויות בשעות הפנאי, כמו: שחייה, קריאה, עבודות התנדבות, עבודות ניקיון, קישוט, ספורט וכו'. המורה יבקש מהתלמידים, שכל אחד יבחר בציור אחד מהציורים הפזורים על הרצפה ולהסביר לתלמידים, מדוע בחר בציור זה. את השורות שבערכה על שולחן לפי סדר הופעתם בשיר.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. התלמידים כתבו על הבפתקים, איך הם מנצלים את שעות הפנאי שלהם.
- ב. אבא של שאדי עובד בחנות ירקות, אבא של עדן עובד בדואר.
- ג. המורה אמר לתלמידים בסוף השיעור: "כתבתם דברים טובים ומעניינים, בשיעור הבא תלמידים אחרים ידברו על שעות הפנאי שלהם."
- ד. ראמי מתנדב בספרייה הציבורית שבשכונה, צופה במשחקי כדורגל בטלוויזיה ומשקה את הפרחים שבגנה.
- ה. שאדי, אימן ועדן עוזרים לאבא שלהם בשעות הפנאי.
- ו. שאדי עוזר לאבא בחנות הירקות. עדן עוזרת לאבא בדואר.

שאלה 2

שם התלמידה	הפעילות	זמן הפעילות	מקום הפעילות
רים	משחקת טניס שולחן	אחר הצהריים	אולם הספורט
מנאר	משתתפת בתנועת הצופים של בית הספר	אחר הצהריים	בית הספר
שאדי	עוזר לאבא	יום שישי	חנות ירקות
אימן	משחק שחמט	אחר הצהריים	במתנ"ס
עדן	עוזרת לאבא	יום ראשון	בדואר

שאלה 3

המילה	הפירוש
פסנתר	بيانو
אורגן	اورغ
גיטרה	غيتار
כינור	كمان
עוד	عود
דרבוקה	طبله

שאלה 4

- א. כלי נגינה
ג. עבודה ללא תמורה
ב. לזקנים
ד. משמיע קולות כמו האדם

שאלה 5

- א. מתנדב
ב. טניס
ג. לטייל
ד. סלטים
ה. ידברו

שאלה 6

1. משחק טניס שולחן
2. משחק שחמט
3. טיול עם הכלב
4. משחק כדורגל
5. השקיית פרחים בגינה
6. קריאת ספרים בספרייה

ידע לשוני

שאלה 1

- א. משתתפת
ב. צופה
ג. משחקת
ד. אוהבת
ה. עוזר

שאלה 2

- עוזר בקשב מנצלת משחקת
מטפל מגדלים לומד יכתבו

שאלה 3

- א. ספרן
ב. מחשב
ג. עזרה
ספרות ספר
חושב חשבון
עוזרת עזר

התייחסות לטקסט: אמירה אוהבת צפרים (עמ' 49)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון בנושא גידול ציפורים, בקישור הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=cNJf5_pOL2I

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים על הדברים שראו בסרטון: כלובים, ציפורים צבעוניים, האכלת ציפורים וכו'.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. משפט ותגובה: התלמידים ישבו בצורת מעגל, תלמיד/ה אחד אומר: אמירה אוהבת ציפורים. התלמיד שיושב לידו מגיב: "היא טפלה בציפור הפצועה." ממשיכים הלאה לפי רצף ישיבת התלמידים:

אמירה אוהבת צפרים התגובה היא נישקה לה על ראשה.

ב. לבקש מהתלמידים לכתוב מכתב תודה לאמירה על טפולה בציפור הפצועה.

דוגמה:

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. אמירה קונה גרגרי חיטה ומפזרת אותם במרפסת הבית, אוכל לציפורים.
ב. היה קול חבטה, כי הרוח העיפה את הציפור והיא נחבטה בחלון.
ג. שבוע ימים
ד. אמירה חבשה את הכנף הפגועה של הציפור, הניחה אותה על מצע של בגדים ישנים והתחילה להאכיל אותה גרגרי חיטה.
ה. אמירה הרימה את הציפור בידיה, נשקה לה על ראשה והעיפה אותה.
ז. אפשר ללמוד מהטקסט שאמירה אוהבת ציפורים כי הייתה מאכילה את הציפורים. טפלה בציפור הפצועה. העיפה את הציפור כאשר החלימה.

שאלה 2

- א. נכון ב. לא נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 4

- א. הבריאה ב. הסתכלה ג. חזקה ד. זמן

שאלה 5

- ג ב ה ד א

ידע לשוני

שאלה 1

- א. אוהבת ב. שמעה ג. אספה ד. קונה ה. לקחה

שאלה 2

- א. אוהבת ב. נשבה ג. החלימה ד. קונה ה. אספה

שאלה 3

- משפט ראשון : אל מן
משפט שני : את אל
משפט שלישי : על את

התייחסות לטקסט: התחביב של עולא (עמ' 54)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור דרך צפייה בסרטון על גידול שתילים בבית, בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=CC1MJYhiVUM>

לאחר הצפייה בסרטון לשאול את התלמידים על הדברים שצפו בסרטון: שתילת שתילים באדניות, העברת שתילים, מלוי אדניות ועציצים בעפר, השקיית צמחים וכו'.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. משחק זיכרון: התלמידים ישבו בצורת מעגל. הראשון/ה מתחיל/ה: התחביב שלי גידול צמחים בבית, התלמיד השני צריך לזכור את התחביב של חברו ולהגיד את התחביב שלו.

דוגמה: התחביב של נארימאן גידול צמחים בבית, התחביב שלי גידול ציפורים בבית. התלמיד/ה השלישית ממשיך: התחביב של נארימאן גידול צמחים בבית, התחביב של מרואן גידול ציפורים בבית, התחביב שלי ציור וכך הלאה.. (חמשה תלמידים משחקים ומתחילים בסבב שני מחדש).

ב. מומלץ לתאם ביקור לאחת המשתלות ביישוב. בעל המשתלה יסביר לתלמידים על צורת גידול צמחים בבית ועל התנאים הדרושים לגידול צמחים בבית.

ג. פינת חי בכיתה (בתיאום עם הנהלת בית הספר ומחנך הכיתה): לבקש מהתלמידים שכל אחד ישתול בבית צמח באדנית קטנה, להביא את האדניות לכיתה ולסדר אותן על שולחן בפינת הכיתה, לבחור צוות תלמידים לטפול בצמחים שבכיתה: השקיה, אוורור וכו'.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. עולא מגדלת את הצמחים בבית.
ב. עולא נוטעת שתילים באגרטלים, מעבירה צמחים מאגרטלים קטנים לגדולים יותר.
משקה את הצמחים במזלף ודואגת לאור בבית.
ג. עולא למדה מהעיסוק שלה איך לטפל בצמחים.
ד. כאשר הצמח ממלא את האגרטל צריך להעביר אותו לאגרטל גדול יותר.
ה. אם הצמח סובל ממחלה, צריך לבודד אותו משאר הצמחים.
ו. עולא בוחרת באגרטל כמתנה ליום ההולדת של אחד החברים.

שאלה 2

- א. ניגוד ב. לצמח

שאלה 3

היא מעבירה חלק גדול משעות הפנאי בתחביב שלה.

שאלה 4

עולא משקה את הצמחים במזלף.
יש להימנע מהשקיית הצמחים כמות מים גדולה.

שאלה 5

- א. גידול ב. קטנים ג. להימנע ד. לבודד ה. מטפלת

שאלה 6

- א. קטנים, גדולים. ב. לעולא
ג. מנצלת - נ.צ.ל נוטעת - נ.ט.ע מעבירה - ע.ב.ר דואגת - ד.א.ג

ידע לשוני

שאלה 1

- א. סובל ב. דואגת ג. למדה ד. נטעו

שאלה 2

אין לבודד את הצמח הסובל ממחלה. אין להעביר את הצמח לאגרטל גדול יותר.
יש אור בבית. יש לי יום הולדת.

שאלה 3

אתה מעביר צמחים לאגרטלים גדולים יותר.
את מעבירה צמחים לאגרטלים גדולים יותר.
אתם מעבירים צמחים לאגרטלים גדולים יותר.
אתן מעבירות צמחים לאגרטלים גדולים יותר.

התייחסות לטקסט: חיק המשפחה (עמ' 60)

פתיח השיעור

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון בשם: "כל החוגים בגני אביב" בקישור הבא:

<https://www.facebook.com/watch/?v=1748391571914831>

הערה:

הסרטון ארוך בערך 48 דקות, המורה יכול לדלג על פעילויות מסוימות ולקצר בזמן הצפייה. הסרטון עשיר מאוד בחוגים ובפעילויות רבות במתנ"ס.

לאחר הצפייה בסרטון, המורה ישאל את התלמידים על החוגים והפעילויות שצפו בסרטון.

הצעות לפעילויות בכיתה

שיחה במעגל

התלמידים ישבו בצורת מעגל, המורה יפזר על הרצפה כרטיסיות שכתוב עליהן שמות חוגים, כל תלמידה בוחר בכרטיסיה אחת ומסביר לתלמידים מדוע בחר בחוג הזה?

בקור במתנ"ס

מומלץ שהמורה יתאם בקור למתנ"ס שבישוב, התלמידים יראו מקרוב את הפעילויות בחוגים השונים.

המחזה

מומלץ להפוך את הטקסט להמחזה, תלמיד אחד ישחק בתפקיד סבא, תלמיד אחר בתפקיד שאדי ותלמידה בתפקיד סבתא.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. סבתא שאלה את שאדי: "למה לא בא לבקר אצלם אתמול בפרדס כהרגלו בסוף כל שבוע?"
- ב. שאדי לא בקר אתמול אצל סבא וסבתא בפרדס כי היה במתנ"ס.
- ג. החוגים במתנ"ס הם: חוגי ספורט, חוגי אומנות, חוגי טבע וחוגי פנאי ונופש.
- ד. שאדי משתתף בחוג לנגון על כלי זמר.
- ה. שאדי אוהב לנגן על העוד.
- ו. שאר החברים בחוג מנגנים על כנור, פסנתר וגיטרה.
- ז. שאדי בחר לנגן על העוד כי הוא אוהב להאזין למוזיקה מזרחית ובמיוחד לקול העוד.
- ח. שאדי הזמין את סבא וסבתא למסיבת יום האם.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. נכון ה. נכון

שאלה 3

- א. תוצאה ב. לשאדי ג. חשיבה
ד. חגיגה ה. ניגוד ו. תחילה

שאלה 4

- בי"ס: בית ספר
ת"ז: תעודת זהות
ק"מ: קילומטר
ק"ח: קופת חולים
אחה"צ: אחר הצהריים

שאלה 5

- א. מגרש ב. שחייה ג. אפרסק ד. בחינות ה. כלי כתיבה

שאלה 6

- א. בחוגים ב. כלי ג. להאזין ד. מתי ה. יום

ידע לשוני

שאלה 2

א. לדעתי

ב. לשמחתי

ג. זכרוננו לברכה

למרבה המזל

כנראה

שאלה 3

א. זמן טבע מוזיקה פרדס שבוע

ב. אורח בקור מושב סוף פעילות

שאלה 4

המשמעות	הצירוף
ادوات كتابة	כלי כתיבה
ادوات عمل	כלי עבודה
ادوات طعام	כלי מאכל
ادوات مساعدة	כלי עזר
ادوات رسم	כלי ציור

התייחסות לטקסט: שיחה בין סבא לתמאר (עמ' 68)

פתיח השיעור

שיחת הכנה

מומלץ לפתוח את השיעור בשיחת הכנה על הטקסט:

- למי מכם יש דואר אלקטרוני?
- לאילו צרכים אתם משתמשים בדואר האלקטרוני?
- כל כמה זמן אתם בודקים את הדואר האלקטרוני שלכם?
- מה אתם מעדיפים, לשלוח מכתב לחבר בדואר האלקטרוני או בדואר הרגיל? הסבירו.
- ספרו על מכתב משמח ששלחו לכם חברים בדואר האלקטרוני.

הצעות לפעילויות בכיתה

צפייה בסרטון

מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון משעשע, איך היו שולחים את המכתבים בעבר והיום בקישור הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=6EVF_111pV0

לאחר הצפייה, לשאול את התלמידים על הסרטון.

דוגמה:

איך היו שולחים את המכתבים העבר?
האם השיטה הזו קיימת היום?
איך שולחים את המכתבים היום?
אילו צרכים מספק הדואר חוץ משליחת מכתבים?

המחזה

מומלץ לעשות המחזה בכיתה, תלמיד אחד ישחק בתפקיד סבא ותלמידה אחת בתפקיד תמאר.

תקשורת בין - אישית

התלמידים ישבו במעגל, המורה יפזר על הרצפה כרטסיות שכתובות עליהן מילות ברכה, כמו: בבקשה, מזל טוב, תודה רבה, תתחדש וכו'. לבקש מהתלמידים שכל אחד יבחר בכרטסייה, יקרא את מילת הברכה ויחבר משפט שקשור לחברו.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. השיחה התנהלה בין סבא לבין תמאר.
ב. סבא רצה ללכת אל הדואר כדי לשלוח מכתב.
ג. תמאר הציעה לסבא שישלח את המכתב בדואר האלקטרוני.
ד. אימייל, זה דואר אלקטרוני המאפשר העברת מכתבים ומסרים לנמען במחשב דרך רשת האינטרנט.
ה. היתרונות של הדואר האלקטרוני, שאפשר לשלוח מכתבים ומסרים בדואר האלקטרוני במהירות, תוך שניות.

שאלה 3

- א. דואר ב. תשובה ג. לשלוח ד. המון ה. תלמד

שאלה 4

- א. נכדה ב. לצערי הרב ג. כדי ד. משטרה ה. מטריה

שאלה 5

דואר	כתובת	מכתב	נמען	סבא
מסר	מעטפה	נכד	רשת	תודה

שאלה 6

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון

שאלה 7

- א. מ.ס.ר.
ב. ע.ט.פ.
ג. הרבה
ד. עמי
ה. זמן
ו. ניגוד
ז. באיטיות

ידע לשוני

שאלה 1

- א. לאן
- ב. מדוע
- ג. איך
- ד. מי
- ה. מה

שאלה 2

- א. אכין אעזור
- ב. אני

ג. אנחנו נכין לך כתובת דואר אלקטרוני ונעזור לך לשלוח ולקבל מכתבים ממנה.

שאלה 3

אני	אתה	את	הוא	היא	אנחנו
אעבור	תעבור	תעברי	יעבור	תעבור	נעבור
אשלח	תשלח	תשלחי	ישלח	תשלח	נשלח
אלמד	תלמד	תלמדי	ילמד	תלמד	נלמד
אכתוב	תכתוב	תכתבי	יכתוב	תכתוב	נכתוב

שאלה 4

- א. את
- ב. אני
- ג. הם
- ד. אני
- ה. אתה

התייחסות לטקסט: הקוסם והמלך (עמ' 77)

פתיח הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על מופע של קוסם בקישור הבא:

<https://asa-el-magic.co.il/videos>

לשאול את התלמידים על הפעולות שעשה הקוסם בסרטון.

האם פעולות אלה אמיתיות?

התלמידים יסיקו מסקנה שהפעולות שעושה הקוסם מתבססות על מהירות ותנועות נסתרות שלא נראות לעין.

טרום קריאה

אפשר גם לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה.

■ האם צפיתם פעם במופע של קוסם?

■ אם כן, אילו פעולות מדהימות הציג הקוסם בפני הקהל?

■ לדעתכם, האם פעולות אלה אמיתיות?

■ על מה מתבססות הפעולות של הקוסם?

■ האם נסיתם פעם לחקות את הקוסם, אם כן, הסבירו.

הצעות לפעילויות בכיתה

מילות רגש

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות, יכתבו על כרטיסיות את מילות הרגש שהופיעו בטקסט ויחברו עליהן בעל-פה משפטים טובים.
כמו המילים: נדהם לשמח לרתק התפעל זעק

2. התלמידים יתחלקו לקבוצות ויכתבו על כרטיסיות שמות של בעלי מקצוע על-פי צליל ומשקל המילה "קוסם".

דוגמאות: שומר סוחר מוכר שוער שופט סופר תופר חוטב
התלמידים יחברו בעל-פה משפטים על שמות בעלי המקצוע שכתבו על הכרטיסיות.

3. קריאת הסיפור לפי תכנית:

S.T.A.R - story reading and retelling

התלמידים ישבו בצורת מעגל, תלמיד אחד קורא משפט, התלמיד שיושב לידו קורא ברצף עוד משפט וכך הלאה, ממשיכים בקריאה עד שקוראים את כל הסיפור ברצף.

פתרון שאלות

תרגיל 1

א. המלך הבטיח הרבה כסף למי שיצליח להרשים ולרתק אותו.
ב. הקוסמים והליצנים שהצליחו לשמח את המלך, זכו מפעם לפעם במטבע זהב.
ג. האדם דרש תמורת הקסם המיוחד במינו חמישים מטבעות זהב.
ד. הקסם המדהים שעשה הקוסם בפני המלך, שהיה זורק ממרחק מחט אחת לעבר המחט הנעוצה בעץ והיה מצליח להשחיל את המחט אל קופה של המחט הנעוצה, האיש הצליח להשחיל חמישים מחטים ממרחק רב אל קופה של המחט הנעוצה בעץ.
ה. המלך צווה להעניש את הקוסם על אף שגרם לו לשמות, כי הוא מבזבז את כישורו על דברים שאינם מועילים.

שאלה 2

א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. לא נכון

שאלה 3

א. אוהב ב. מיוחד ג. תתפעל ד. קופסה ה. קוף

שאלה 4

תמונה מס' 1 : השחלת חוט לקוף מחט.
תמונה מס' 2 : תפירה ידנית.
תמונה מס' 3 : גזירת בד.
תמונה מס' 4 : תפירה במכונת תפירה.

שאלה 5

א. פחדן ב. מזון ג. שוטר ד. קוסם ה. ארוחה

שאלה 6

א. אני אראה לך את הקסם חמישים פעם.
ב. הוציא האיש מכיסו קופסה ובה מחטי תפירה.

ידע לשוני

שאלה 1

קוף-قرد

אדם-انسان

איש-رجل

מטר-متر

שאלה 2

א.הווה

ב.עבר

ג.הווה

ד.עתיד

ה.עבר

ו.עתיד

התייחסות לטקסט: השועל והחסידה (עמ' 82)

פתיח הטקסט

המורה יפתח את השיעור בצפייה בסרטון על סיפור השועל והחסידה בקישור:

https://www.youtube.com/watch?v=IVFtk14wt_M

שיחת הכנה

מומלץ לנהל שיחת הכנה לשיעור.

האם ידוע לכם בעברית ובערבית סיפורים על השועל? אם כן, ספרו אותם בפני התלמידים בכיתה.

התלמידים יספרו בשפה העברית והערבית סיפורים על השועל.

דוגמה,

סיפור: השועל והעורב – الثعلب والغراب

הצעות לפעילויות בכיתה

א. פעילות המחזה: שני תלמידים ימחיזו את הספור, תלמיד/ה אחד ישחק בדמות השועל והשני בדמות החסידה.

ב. פעילות לפי שיטת **S.T.A.R**

(Story reading and retelling)

התלמידים ישבו בצורת מעגל, יקראו את הסיפור ואחר כך יספרו אותו בעל-פה ברצף. תלמיד אחד אומר משפט, תלמיד אחר ממשיך במשפט נוסף מהסיפור לפי רצף האירועים.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. השועל הגיש את האוכל לחסידה בצלחת שטוחה.
ב. החסידה לא יכלה לאכול מרק מהצלחת כי הצלחת שטוחה ולא יכולה לטבול את מקורה בצלחת.
ג. החסידה הגישה לשועל כד צר וגבוה ובתוכו נתחי בשר, היא עשתה כך כדי שהשועל לא יוכל לאכול מהכד הצר.
ד. השועל לא אכל מהכד כי הכד צר ולא יכול להכניס את פיו אל הכד.
ה. החסידה והשועל הפסיקו להיות חברים, כי אינם מתחשבים ודואגים האחד לשני.

שאלה 2

- א. צריך לדאוג לאחרים ולהתחשב במגבלות שלהם.
ב. סיפור משל. ג. רמאות.
ד. שהשועל לא יצליח לאכול מהכד.

שאלה 3

(ידידים – חברים) (השיב – ענה) (סיימה – גמרה) (סעודה – ארוחה)

שאלה 5

- א. השועל לא דבר אמת.
ב. הסיבה האמתית שהשועל לא יכול להכניס את פיו אל פתח הכד הצר כדי לאכול נתחי בשר ממנו.

שאלה 6

- א. לא, היא לא דברה אמת.
ב. הסיבה האמתית שהחסידה לא יכולה לאכול מרק במקור שלה מהצלחת השטוחה.

שאלה 7

התוצאה	הסיבה
לכן החסידה לא יכלה לאכול ממנה.	הצלחת הייתה שטוחה
לכן השועל לא יכול לאכול ממנו.	הכד היה צר וגבוה
לכן החסידה אמרה שהיא איננה רעבה.	החסידה לא הצליחה לאכול מהצלחת
לכן השועל בא לביתה של החסידה.	החסידה הזמינה את השועל

שאלה 8

חברות

נאמנות

אהבה

הקשבה

ידע לשוני

שאלה 1

א. מירכאות : ציטוט נקודה : בסוף המשפט

ב. שתי נקודות : דיבור ישיר מרכאות : ציטוט נקודה : בסוף המשפט

ג. סימן שאלה : בסוף השאלה

ד. סימן שאלה : בסוף השאלה

ה. שתי נקודות : פירוט

שאלה 2

א. היא

ב. אני

ג. הוא

ד. אתה

ה. הם

שאלה 3

א. אל

ב. על

ג. את

ד. אל

ה. אצל

שאלה 4

א. אכלה

ב. לקק

ג. הזמין

ד. הזמינה

ה. אכלו

שאלה 5

הזמין

הצליחה

ענה

אסר

התייחסות לטקסט: המתנה (עמ' 90)

פתיח הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בשמש אסוציאציה.

לשאול את התלמידים, מה עולה בדעתכם כאשר אתם שומעים את המילה "מתנה".
תשובות מצופות: יום הולדת, חברים, שמחה, הורים, הצלחה, אושר, אהבה וכו'.
לבקש מהתלמידים לחבר משפטים על המילים הנ"ל.

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות אומנותית:

א. לבקש מהתלמידים להביא לכיתה: בריסטולים, קופסאות קרטון, נייר צבעוני, סרטונים צבעוניים, נייר דבק, מספריים ומהדק.
התלמידים יכינו בכיתה אריזות יפות למתנות.

דוגמאות:

התלמידים ישבו בצורת מעגל. וכל אחד מהתלמידים יציג את אריזת המתנה שהכין ויספר למי היה רוצה למסור את המתנה שלו, ומדוע.

דוגמה:

הייתי רוצה למסור את המתנה שהכנתי לאחותי שלומדת באוניברסיטה לרגל סיום לימודיה בסמסטר הראשון.

ב. פעילות אילו הייתי: לחלק לתלמידים כרטיסיות תחת הכותרת אילו הייתי. לבקש מהם להשלים: אילו הייתי אימא, הייתי...

דוגמה:

אילו הייתי...

אילו הייתי אימא, הייתי מוסרת מתנות יפה לבניי על התנהגותם הטובה בבית הספר.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. האם התפלאה ממעשה בתה שבזזה גליל שלם של נייר עטיפה מוזהב.
- ב. הבת בזזה גליל שלם של נייר עטיפה כדי לעטוף קופסת מתנה לחג המולד.
- ג. האם שמחה מאוד, חבקה בחום את בתה ונשקה לה.
- ד. האם נדהמה מאוד כאשר פתחה את הקופסה וגילתה שהיא ריקה.
- ה. הבת אמרה לאמה שהקופסה אינה ריקה, הפריחה בתוכה נשיקות עד שנתמלאה.
- ו. כאשר התגעגעה האם לבתה הייתה מחבקת את הקופסה ונוטלת מתוכה נשיקה דמיונית.
- ז. בפעם הראשונה נדהמה כאשר הבת בזזה גליל שלם של נייר עטיפה מוזהב, בפעם השנייה נדהמה כאשר גילתה שהקופסה ריקה.

שאלה 2

- א. לעטוף קופסת מתנה לחג המולד.
- ב. נדהמה.
- ג. היא מסרה לה מתנה לרגל חג המולד.
- ד. שהקופסה ריקה.
- ה. ניגוד.
- ו. האהבה היא המתנה היקרה ביותר בעולם.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. אחת האמהות התפלגה ממצעשה בפתה.
- אחת: א פתח. ח פתח.
- האמהות: ה קמץ. א חיריק. מ קמץ. ו חולם מלא.
- התפלגה: ה חיריק. פ פתח. א קמץ.
- ממצעשה: מ חיריק. מ פתח. ש סגול.
- בפתה: ב חיריק. ת קמץ.

ב. האם היתה שמחה ומאשרת.
האם: ה פתח. א צירה.
היתה: ה קמץ. ת קמץ.
שמחה: מ צירה. ח קמץ.
ומאשרת: ו שורוק. א קבוץ. ש סגול. כ סגול.

שאלה 2

אחת קופסה ריקה בוקר זהב ילדה

שאלה 3

שם תואר	רבים	שם תואר	יחיד
פתוחות	קופסאות	פתוחה	קופסה
יקרות	מתנות	יקרה	מתנה
חדשות	מטות	חדשה	מטה
שמחים	חגים	שמח	חג
ארוכים	ימים	ארוך	יום
חכמות	אימהות	חכמה	אימא

שאלה 4

א. התפלאה
ב. השתמשה
ג. היתה
ד. הודתה
ה. שמרה

שאלה 5

א. שמרה - ש.מ.ר - שומר
ב. נשקה - נ.ש.ק - נשיקה
ג. התרגשה - ר.ג.ש - הרגיש

שאלה 6

א. (את) ב. (על) ג. (ל) ד. (ב)

התייחסות לטקסט: היהלום (עמ' 96)

פתיח הטקסט

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה:

- האם בקרתם פעם בחנות יהלומים?
- אם כן- מה היתה סיבת הביקור?
- מה ראיתם בחנות היהלומים?
- אילו תכשיטים מוכרים בחנות היהלומים?
- האם קבלתם פעם תכשיט במתנה? אם כן, איזה תכשיט?
- לרגל איזה אירוע קבלתם את המתנה?
- אילו תכשיטים אתם אוהבים לענוד?

אפשר לפתוח את השיעור בצפייה במצגת שמכילה תמונות של תכשיטים, ולשאול את התלמידים על שמות התכשיטים שהם רואים במצגת, כמו:
טבעות סדירים עגילים תליונים

הצעות לפעילויות בכיתה

1. להמחיש את הסיפור, שני תלמידים/ות ימחישו את הסיפור, אחד ישחק בתפקיד האיש הזקן והשני בתפקיד הבחור הצעיר.

משחק לשון

2. לבקש מהתלמידים לחפש בטקסט זוגות מילים כאשר המילה השנייה מתחילה באותה אות שמסתיימת בה המילה הראשונה.
דוגמאות:

יקר ראה איש שנתו קטן נוף

משחק לשון

3. לבקש מהתלמידים לחבר מילים חדשות מאותיות המשפט:
אמר הצעיר לזקן

דוגמאות:

עצר זר צמא עיר זרק קיר מאה קצר

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. כאשר ישב האיש הזקן בחדרו בבוקר, שמע דפיקות על דלת ביתו.
ב. הבחור הצעיר חלם שבקצה הכפר, בבית קטן, גר זקן שיש לו יהלום יקר ערך, ואת היהלום הזה הוא יתן לו.
ג. כן, האיש הזקן הסכים למלא את בקשת הבחור הצעיר, הוא הוציא מקופסת עץ גדולה יהלום יקר ערך ומסר אותו לבחור.
ה. בקשת הבחור הצעיר מהזקן לאחר שהחזיר לו את היהלום, שיתן לו את היכולת שלו, להעניק לאחרים דברים כה יקרים בנדיבות מבלי שיהיו לו נדודי שינה.

שאלה 2

נותן בשמחה כדי להגשים חלום של מישהו אחר.

שאלה 4

נתינה מופשטת	נתינה מוחשית
ברכות לחג	טבעת זהב
איחולי הצלחה	נעלי ספורט
אכפתיות	תליון זהב
איחולי החלמה	פרס כספי
אהבה	שעון יוקרתי

שאלה 5

נתינה מופשטת

שאלה 6

- א. הסתכל
ב. מאוחר
ג. חזר
ד. ارق في نومه
ה. שקעה ההשמש
ו. לבחור
ז. להחזיר את היהלום

ידע לשוני

שאלה 1

א. חזור

ב. בדקי

ג. מסרו

ד. עזורה

ה. פתח

התייחסות לטקסט: שלושה בנים (עמ' 102)

פתיח הטקסט

ניבוי הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור באסטרטגית הניבוי, לנבא את תוכן הטקסט על-פי רמזי תוכן: כותרת, ציור, פתיח הטקסט.
לבקש מהתלמידים לקשור בין הכותרת "שלושה בנים" לבין הציור
"שלוש נשים" ולנחש את העלילה המתרחשת בסיפור.

הצעות לפעילויות בכיתה

מיפוי הסיפור

א. לסדר את התלמידים בקבוצות של 4-5 תלמידים, לחלק לתלמידים דף תבנית למיפוי סיפור, לבקש מהם לעבוד בקבוצות ולמפות את הסיפור על-פי התבנית הסיפורית.

דוגמה:

תבנית סיפורית למיפוי טקסט		
זמן	מקום	דמויות
עלילה		
התרחשות (מה קרה)	בעיה	פתרון

לאחר סיום העבודה בקבוצות, לבקש מכל קבוצה שתבחר לה נציג כדי שיציג ויסביר את העבודה של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

ב. פעילות אומנותית

לבקש מהתלמידים לצייר קטע אחד מהטקסט ולהסביר את הקטע שציירו אותו.
דוגמאות:

1. התלמידים יציירו את הנשים ששואבות מים מן הבאר.
2. התלמידים יציירו את הנשים שנושאות דליי מים וחוזרות בדרכן הביתה.
3. התלמידים יציירו את הילדים שפגשו את אימהותיהן בחזרתן הביתה.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הנשים נפגשו עם הזקן ליד הבאר.
ב. האישה הראשונה ספרה על בנה, שהוא מהיר וחזק ואינו מפחד בכלל.
ג. התחביב של הילד השני שהוא שר יפה.
ד. האם השלישית שתקה כי אין לה מה לספר על בנה, הוא נער ככל הנערים.
ה. הבן הראשון רץ וקפץ ועמד על ידיו וראשו והיה מתהפך על ידיו.
הבן השני רץ גם הוא והוציא מפיו שירים נעימים. הבן השלישי מהר אל אמו, לקח את הדלי מידיה ונשא אותו על כתפיו.
ו. הזקן אמר לנשים שהוא רואה רק בן אחד, כי רק הבן השלישי דאג לאמו ועזר לה בהובלת דלי המים.
ז. הלקח שלומדים אותו מהסיפור שהכבוד, העזרה והאהבה להורים, הם הדברים שאפשר להתגאות בהם ולספר עליהם בפני האחרים.

שאלה 2

- א. הסתכלו ב. בגאווה ג. הרים ד. צנועה ה. חכם

שאלה 3

- א. מילת הדימוי היא : כמו.
ב. התכונה המשותפת בין הבן לציפור ששניהם שרים שירים יפים.

שאלה 4

- א. נמלה ב. נסיכה ג. סוס ד. צבי

שאלה 5

- א. כדי ב. לכן ג. כי

שאלה 6

ד(1) ו(2) ה(3) א(4) ב(5) ג(6)

ידע לשוני

שאלה 1

משפטי יש	משפטי אין
יש לי מה לספר	אין לי מה לספר
יש לי בנים	אין לי בנים
יש ילד כמוהו	אין ילד כמוהו
יש לך בן נחמד	אין לי בן נחמד
יש לי בן מהיר וחזק	אין לי בן מהיר וחזק

שאלה 2

- א. שלוש נשים
- ב. השנייה
- ג. הראשון
- ד. שלושה בנים

שאלה 3

- א. שותקת
- ב. ענתה
- ג. התקרב
- ד. קפץ

התייחסות לטקסט: אירוס הגלבוע (עמ' 108)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על פרח אירוס הגלבוע בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=gniAO4jujI4>

לאחר הצפייה בסרטון לשאול את התלמידים על שמות הפרחים והעצים שראו בסרטון (האירוסים, הכלניות, עצי זית וכו').
לשאול אותם על צבע וצורת פרח האירוסים.

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות יצירה

א. לבקש מהתלמידים שיביאו לכיתה נייר קרפ בצבע סגול, אדום וירוק, נייר דבק, שיפודים מעץ ומספריים.
להכין בכיתה פרחי אירוסים וכלניות ולעצב אותם בעציץ יפה בכיתה. (חשוב להזכיר לתלמידים שאסור לקטוף פרחי בר)

ב. מומלץ לתאם עם רכז הטיולים בבית הספר סיור לתלמידים ביער בעונת הפריחה.
להביא לסיור ספר "מגדיר פרחים" ולבדוק את שמות פרחי הבר בטבע על פי ספר מגדיר פרחים.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. צמח האירוס פורח בחדשים מרץ ואפריל.
ב. מקור השם אירוס ביוונית אלת "קשת ענן" (الهة قوس قزح).
ג. רשות הטבע סללה שביל הליכה בשמורת האירוסים לטובת חובבי הטבע.
ד. קראו לצמח האירוס בשם אירוס הגלבוע כי הוא גדל בהרי הגלבוע.
ה. כדי להגן על פרח האירוס, רשות הטבע והגנים סללה שביל הליכה בשמורת האירוסים לטובת חובבי הטבע והקימה מרכזי הסברה כדי להגן על האירוסים מפני הכחדה.
ו. ההפך של המילה נכחד- שורד.
ז. הרבה סיבות גורמות להכחדת הצמחים, כמו: אי שמירה על הצמחים בטבע, עקירת או קטיפת צמחים על ידי בני אדם, אכילת הצמחים על ידי בעלי חיים וכו'.

שאלה 4

- א. חודשי עונת האביב ב. פרחי בר ג. הרים בצפון הארץ ד. שומרים על הטבע

שאלה 5

- א. מטיילים רבים מבקרים בהרי הגלבוע בעונת האביב.
ב. רשות הטבע והגנים סללה שביל הליכה לטובת חובבי הטבע.
ג. בשביל האירוסים פורחים גם צמחים נוספים חוץ מהאירוס.
ד. אירוס הגלבוע נקרא על שם הרי הגלבוע.

שאלה 6

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 7

- א. ר.כ.ז ב. סיום

ידע לשוני

שאלה 1

- א. רשות הטבע והגנים סללה שביל הליכה בשמורת האירוסים.
ב. הפרח היפה משך את לבם של מטיילים רבים.

שאלה 2

- א. בשמורת ב. שמירה ג. שומר ד. לשמור

שאלה 3

- א. יפים ב. רבות ג. רבים ד. ארוכים

התייחסות לשיר: איך זה להיות עץ? דתיה בו דור (עמ' 114)

פתיח השיר

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בספור "איך זה להיות עץ" בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=Do0uhKer-1g>

צפייה במצגת

מומלץ גם לצפות במצגת על השיר "איך זה להיות עץ" בקישור הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=yxSCGyCBCto&list=RDyxSCGyCBCto&start_radio=1

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות יצירה

פעילות אומנותית

א. מומלץ לעשות המחזה בכיתה, ליצור מבריסטול צורה של עץ. תלמיד אחד ישחק בתפקיד העץ. תלמיד אחר ישחק בתפקיד הדובר המשוחח עם העץ.

ב. מומלץ שהתלמידים יטעו עץ בגינת בית הספר, ולקרוא לעץ הזה בשם הכיתה. הכיתה תדאג להשקיית העץ.

פתרון שאלות

תרגיל 1

א. הדובר בשיר פונה אל העץ.

ב. העץ מרגיש טוב, כי המילה נטוע היא מילה חיובית.

ג. כשכלם ישנים העץ מאזין לדממה ושומע איך נושמת האדמה, איך פירות מבשילים ואיך יורדים הטללים.

ד. איך זה להיות עץ? 2. זה טוב או רע? 3. לא איכפת לך שאתה תקוע כל השבוע?

ה. תגובת העץ הייתה: "אין לי כל צורך לנווד ולנוע, ציפורים מזמרות לי באופן קבוע,

פרפרים לי נושקים, מלטפת הרוח, ולנגד עיני האופק פתוח."

ו. אחרי השיחה עם העץ, הדובר הלך אל גנו ונטע לו עץ.

שאלה 2

"בלילה אני מאזין לדממה ושומע..."

המשוררת מייחסת תכונות אנושיות לעץ. העץ מאזין ושומע כמו האדם.

"איך נושמת האדמה"

המשוררת מייחסת תכונות אנושיות לאדמה, האדמה נושמת כמו האדם.

שאלה 3

שבוע: اسبوع - רוח: ريح - לילה: ليل - פתוח: مفتوح - שומע: يسمع

שאלה 4

א. התפלא ב. סגור ג. אפרוחים ד. לעץ

שאלה 5

ציפורים מזמרות לעץ באופן קבוע.

לנגד עיניי כל האופק פתוח.

העץ שומר על שנתם של גוזלים.

שאלה 6

א. ולא אכפת לך שאתה תקוע?

ב. אינני תקוע, הרי אני נטוע.

ג. אין כל צורך לנווד ולנוע.

ד. ציפורים מזמרות לי באופן קבוע.

שאלה 7

תעודת זהות- דתיה בן דור	
השם	דתיה בן דור
תאריך לידה	1944\4\27
ארץ מוצא	מצרים
העיסוקים שלה	סופרת, משוררת, תסריטאית ומחזאית.
ספרים שכתבה	שירים שובבים. ספר השטוזים. הספר הגדול של דתיה.

ידע לשוני

שאלה 1

שם העצם	הפועל
הצפרים	מזמרות
הרוח	מלטפת
הטללים	יורדים
הגוזלים	ישנים

שאלה 2

א. שתי נקודות - מירכאות.

ב. עץ

ג. איך

ד. שאלתי

שאלה 3

א. אני

ב. אתה

ג. אני

ד. שאתה

התייחסות לטקסט: יער יתיר (עמ' 120)

פתיח הטקסט

גלישה באינטרנט באתר קק"ל

מומלץ שהתלמידים יגלו באתר קק"ל (חיפוש יער יתיר) בקישור הבא:

http://www.kkl.org.il/forestsearch/yatir_forest.aspx#{2B35008E-0E40-36D86-1B974-6C1D7DBF16}

התלמידים יגלו באתר ויצפו בתמונות יער יתיר: מסלולי טיול, צמחייה, יקב היין, הבוסתנים וכו'.

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות מרחבית

א. המורה יציג בפני התלמידים את מפת ארץ ישראל, ויבקש מהם לציין במפה את שם הישוב שלהם, את שם היער הקרוב לישוב שלהם. שם הצמתים הקרובים וכו'.

דוגמה,

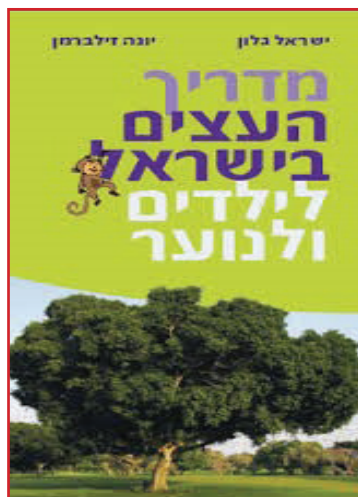
לציין במפה:

שם הישוב - כפר טורעאן (גליל תחתון)

היער הקרוב - יער לביא

צמתים קרובים - צומת גולני

ב. המורה יחלק לתלמידים תמונות של עצי חורש, יבקש מהם לכתוב את שמות העצים בעזרת מגדיר העצים שבין ידיהם.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. יום היערות העולמי חל בתאריך עשרים ואחד בדצמבר.
- ב. יום היעקות העולמי מוקדש לעידוד נטיעת עצים ושמירה על היערות שבעולם.
- ג. היערות תורמים לאיכות הסביבה : הם מפחיתים את דרגות החום הגבוהות בעונת הקיץ, מנקים את האוויר, מפחיתים את הרעש שבסביבה, ומאפשרים לתושבים ליהנות מנופים יפים.
- ד. יער יתיר, יערות הכרמל, יער לביא, יער ירושלים, יער להב ויער השלום.
- ה. היער הגדול בארץ נמצא בדרום הארץ וקוראים לו יער יתיר.
- ו. ביער יתיר נטועים עצי אורן, עצי ברוש ועצי בוסתן, כמו תאנה, זיתים וגפן.
- ז. עצי בר : חרוב, אלון, קטלב, דולב, אלת המסטיק.
- עצי פרי : שזיף, שסק, תמר, אגס, אפרסק.

שאלה 2

קק"ל	קרן קיימת לישראל
א"י	ארץ ישראל
יו"ר	יושב ראש
בי"ס	בית ספר
ק"ח	קופת חולים
או"מ	אומות מאוחדות

שאלה 3

- ב. ערד
- ג. מדבר יהודה
- ד. צומת שוקת, צומת בית קמה
- ד. באר שבע

שאלה 4

- א. באזור הרי הנגב - ליד העיר ערד
- ב. מתאים לכל הגילאים - לכל בני המשפחה.
- ג. כל עונות השנה.
- ד. צבע כחול.
- ה. צומת שוקת.
- ו. החסרונות : אין נגישות למוגבלים.

שאלה 5

- א. ליערות
- ב. הוספה
- ג. מקטינים
- ד. בדרום הארץ

שאלה 6

- א. נטיעת – היערות
- ב. תורמים – מנקים
- ג. בדרום
- ד. הליכה – המשפחה

ידע לשוני

שאלה 1

- א. עשרים ואחד במרץ
- ב. ראשון בספטמבר
- ג. שלושים ביוני
- ד. שלושים ואחד באוגוסט

שאלה 4

- א. פירוט
- ב. זמן הווה
- ג. לעצים
- ד. עשרים ואחד במרץ

התייחסות לטקסט: יום הספורט בבית הספר (עמ' 129)

פתיח הטקסט

המורה יכין מצגת על תמונות של סוגי ספורט מגוונים וישאל את התלמידים על שם כל פעילות או משחק ספורט.

דוגמה:

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות מרחבית

ספר הכיתה

א. התלמידים יכינו "ספר הכיתה" בנושא: פתגמים דומים במשמעותם בשפה העברית ובשפה הערבית.

דוגמה: נפש בריאה בגוף בריא

العقل السليم في الجسم السليم

המורה יאסוף את הפתגמים שכתבו התלמידים ויסדר אותם בספר אחד, תחת הכותרת: ספר הכיתה.

דוגמה:

בית ספר השלום
ספר הכיתה
הנושא
פתגמים בעברית ובערבית
כיתה ה'2

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. יום הספורט הוא היום האהוב על התלמידים בבית הספר.
ב. הפעילויות שעושים התלמידים ביום ספורט: מרוץ שקים, קליעת כדורים לסל, קפיצה לרוחב ומשחקי איזון.
ג. מורי הספורט בקשו מהתלמידים להכין דברים יפים כדי לקשט בהם את קירות בית הספר.
ד. תלמידי כיתה ה' החליטו להכין לקראת היום הזה פתגמים וברכות בעברית ובערבית.

שאלה 2

- א. אהובים. ב. מורי הספורט בבית הספר, לקשט.
ג. התייעץ, פתגמים. ד. בריסטולים, וכלי. ה. העומד.

שאלה 3

- א. לא נכון ב. נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 4

- ציור ראשון: קליעת כדור לסל.
ציור שני: קפיצה בחבל.
ציור שלישי: משיכת חבל.

ידע לשוני

שאלה 1

סמיכות חבורה	סמיכות פרודה
יום הספורט	היום של הספורט
קירות בית הספר	הקירות של בית הספר
כלי כתיבה	הכלים של הכתיבה
מחנכת הכיתה	המחנכת של הכיתה
מורי הספורט	המורים של הספורט
מחנך הכיתה	המחנך של הכיתה

שאלה 2

- א. תלמידים, קירות. ב. בקשו. ג. מורי הספורט.

התייחסות לטקסט: מסלול הליכה משפחתי (עמ' 135)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בסרטון על הר מירון שביל הפסגה, בקישור הבא

<https://www.youtube.com/watch?v=2-mliIBHkMo>

לאחר הצפייה בסרטון המורה ישאל את התלמידים על אופי מסלול הפסגה בהר מירון, על הצמחייה, על מסלול ההליכה, על גובה הר מירון והאזור המשקיף עליו.

הצעות לפעילויות בכיתה

פעילות מרחבית

א. עבודה בקבוצות: לסדר את התלמידים לקבוצות של 4-5 תלמידים. לתת מטלות שונות לקבוצות בנושא הר מירון: דוגמאות:

קבוצה א: תכתוב על הגיאוגרפיה של הר מירון- גובה, מיקום, אזור וכו'.

קבוצה ב: תכתוב על הצמחייה בהר מירון.

קבוצה ג: תכתוב על מסלול שביל הפסגה בהר מירון.

לבקש שכל קבוצה תבחר נציג כדי שיציג את העבודה של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. החברה להגנת הטבע מציעה מסלולי טיולים משפחתיים בכל חודשי השנה.
ב. בכל רחבי הארץ יש מסלולי הלכה : בגליל, בגולן, במישור החוף, במדבר יהודה ובנגב.
ג. המיוחד במסלול הר מירון שהוא מסלול קצר, מעגלי וקל.
ד. בהליכה במסלול הר מירון רואים את הפרחים : סחלב, אדמונית החורש וחלמונית.
ה. מסלול הר מירון נמצא באיזור הגליל העליון.
ו. מומלץ לטייל במסלול הר מירון בכל עונות השנה.
ז. מסלול הר מירון משקיף על הגליל העליון.

שאלה 2

- א. החברה להגנת הטבע מציעה מסלולי טיולים משפחתיים בכל חודשי השנה.
ב. אחד המסלולים הקלים בארץ, הוא מסלול הר מירון.
ג. בהליכה במסלול הר מירון רואים כל מיני פרחים צבעוניים.
ד. מסלול הפסגה בהר מירון הוא מסלול מעגלי.

שאלה 3

שם תואר רבים	רבים	יחיד
יפים	טיולים	טיול
רחבים	חופים	חוף
ארוכים	מסלולים	מסלול
צרים	שבילים	שביל
ירוקים	צמחים	צמח

שאלה 4

- א. צפת
ב. נחל עמוד
ג. הר מירון, הר כנען.
ד. בית ג'אן, אלג'ש, ספסופה, כפר שמאי.

שאלה 5

- א. לא נכון
ב. נכון
ג. נכון
ד. נכון

שאלה 6

- א. בשנת 1953
- ב. שמירה על הטבע והסביבה והנוף הארצישראלי.
- ג. פעילויות חינוכיות להעלאת המודעות לשמירה על הטבע. מאבקים ציבוריים לשמירה על שטחים פתוחים. הגנה על הים והחופים, סימון שבילים ומסלולי הליכה.
- ד. פרח האירוס.

ידע לשוני

שאלה 1

סמיכות חבורה	סמיכות פרודה
חודשי השנה	החדשים של השנה
מסלולי הטיולים	המסלולים של הטיולים
שביל הפסגה	השביל של הפסגה
זמן ההליכה	הזמן של ההליכה
עצי היער	העצים של היער

שאלה 2

- א. משקר
- ב. המתין
- ג. הר
- ד. יפה
- ה. ראוי

התייחסות לטקסט: המונדיאל (עמ' 141)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון טקס פתיחת מונדיאל 2018, בקישור הבא:

<https://www.one.co.il/vod/play/20968>

חגיגות-טקס-פתיחת-המונדיאל

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים על שם המדינה שמארחת את המונדיאל, שם הנשיא של מדינה זו. קבוצות הכדורגל שהופיעו בטקס פתיחת המונדיאל וכו'.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. צפייה בחגיגות צרפת בניצחון הנבחרת שלה על קרואטיה במונדיאל 2018, בקישור הבא:

https://www.mako.co.il/Sports-world_cup_2018/q2018_3/Article-f62c69c282f9461004.htm

ב. כתיבת תעודת זהות לאחד משחקני הכדורגל האהובים על התלמידים.

דוגמה

	תעודת זהות לשחקן
	שם השחקן
	הגיל
	ארץ מוצא
	תפקיד השחקן במגרש
	וותק בכדורגל
	היסטוריה של השחקן (קבוצות ששחק בהן בעבר)
	הניצחונות שלו

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. המונדיאל הוא טורניר גביע העולם בכדורגל.
ב. המונדיאל מתקיים אחת לארבע שנים.
ג. בטורניר משתתפות 32 מדינות שעולות לשלב המוקדמות. בשלב המוקדמות משתתפות כ- 200 נבחרות המחולקות לששה אזורים לפי שיוכן היבשתי.
ד. המונדיאל הראשון התקיים בשנת 1930. נבחרת אורוגוואי היא שזכתה בו.
ה. נבחרת צרפת זכתה במונדיאל 2018.
ו. נבחרת צרפת זכתה פעמים במונדיאל.
ז. נבחרת ברזיל היא הנבחרת שזכתה הכי הרבה פעמים במונדיאל.

שאלה 2

א. לא נכון	ב. נכון	ג. לא נכון
ד. לא נכון		
ה. נכון	ו. נכון	ז. לא נכון
ח. לא נכון		

שאלה 3

- א. עובדה
ב. דעה
ג. עובדה
ד. עובדה
ה. דעה
ה. דעה

שאלה 5

- א. שמות מדינות
ב. שמות יבשות
ג. קבוצות כדורגל
ד. אחד עשר שחקנים
ה. צרפת נגד קרואטיה

שאלה 6

א. גביע ב. משתתפות ג. הראשון ד. נבחרת ה. צרפת

ידע לשוני

שאלה 1

חמש עשרה נבחרות.
שלושים וחמש קבוצות.
שמונים וחמשה אוהדים.
שלוש עשרה מדינות.
תשעים וששה שחקנים.
שנים עשר אוהדים.

שאלה 2

א. אחד עשר שחקנים.
ב. שלושים ושתיים מדינות.
ג. בפעם השנייה.
ד. המונדיאל הראשון.
ה. שתי קבוצות.
ו. שער אחד.

שאלה 3

א. אחד עשר שחקנים.
ב. שלושים ואחד תלמידים.
ג. עשרים ושלוש בנות.
ד. שבע עשרה מורות.
ה. תשעים ותשע נשים.
ו. שתים עשרה מדינות.
ז. מאה כפרים.
ח. חמישים ואחת מחברות.

התייחסות לטקסט: חג הקורבן (עמ' 149)

פתיח הטקסט

טרום קריאה

שאלות טרום קריאה

- מהם החגים של המוסלמים?
- איזה חג בא אחרי חג "אלפטר"?
- מדוע חוגגים המוסלמים את חג הקורבן?
- מה נוהגים לעשות המוסלמים בחג הקורבן?
- באיזו מדינה מקיימים המוסלמים את מצוות העלייה לרגל (אלחג)?

הצעות לפעילויות בכיתה

- א. צפייה בסרטון על העלייה ברגל לעיר מכה בקישור:

https://www.youtube.com/watch?v=_7WQNhwojQ8

התלמידים יצפו בסרטון ויכתבו במחברת כמה שורות על הדברים שראו בסרטון.

- ב. כתיבת איגרת ברכה לאחד החברים או קרובי המשפחה לרגל חג הקורבן.
דוגמה:

דודי היקר.....
חג שמח
מאחל לכם חג קורבן שמח
חג של אושר, שמחה והרבה בריאות

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הנביא אברהם חלם שהוא מקריב את בנו אסמאעיל ומעלה אותו קורבן לאלוהים.
- ב. חג אלפטר, חג הולדת הנביא מוחמד, עליו השלום.
- ג. החג מתקיים כל שנה בעשרה בחודש דו-אלחג'ה.
- ד. הנביא אברהם לא הקריב את בנו כי אלוהים עצר אותו ומנע בעדו להקריב את בנו וצווה להקריב כבש במקום בנו.
- ה. הטקסים והמנהגים בחג זה: העליה לרגל למכה (אלחג'), צום יום ערפה, שחיטת כבשים כקרבנות לחג והכנת עוגות וממתקים.

שאלה 2

- א. אברהם רצה להקריב את בנו קורבן לאלוהים.
- ב. אלוהים עצר אותו כדי שלא יקריב את בנו, וכדי שיקריב כבש קורבן לאלוהים במקום בנו.
- ג. אלוהים הציע לאברהם שיקריב כבש במקום בנו.

שאלה 3

- א. חוגגים ב. עולים ג. האחרון ד. חלם

שאלה 4

יהדות	אסלאם	
אברהם אבינו	אברהם	האב
יצחק	אסמאעיל	הבן
לא הייתה שחיטה. אלוהים עצר את אברהם אבינו ומנע ממנו להקריב את בנו.	לא הייתה שחיטה. אלוהים עצר את אברהם ומנע ממנו להקריב את בנו.	האם הייתה שחיטה
אלוהים שלח כבש כדי שאברהם אבינו יקריב אותו במקום בנו.	אלוהים שלח כבש כדי שאברהם יקריב אותו במקום בנו.	מה שלח אלוהים
.....	חג הקורבן	שם החג

ידע לשוני

שאלה 1

- א. מתחיל
- ב. נמשך
- ג. חלם
- ד. מנע
- ה. נוהגים

שאלה 2

- א. מתי
- ב. מה
- ג. כמה
- ד. מי
- ה. מה

שאלה 3

שורש	שם הגוף	הפועל
ע.צ.ר	הוא	עצר
ס.כ.מ	הם	הסכימו
נ.ה.ג	אנחנו\אתם\הם	נוהגים
ע.מ.ד	אתן	עמדתן
ח.ג.ג	הם/הן	חגגו

שאלה 4

- א. הסכימו, עמד, עצר, מנע.
- ב. כל הפעלים בזמן עבר.
- ד. רצה להקריב.
- ה. עמד ללכת.

התייחסות לטקסט: חג המולד (עמ' 155)

פתיח הטקסט

מצגת

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה במצגת על חג המולד, בקישור הבא :
<https://www.slides.co.il/slides/11917> חג_המולד

לאחר הצפייה במצגת, לשאול את התלמידים על הדברים שראו במצגת :
סנטה קלאוס, עץ חג המולד, הקישוטים, החגיגות, התפילות וכו'.

הצעות לפעילויות בכיתה

מומלץ ללמד את הטקסט הזה לקראת החגיגות בחג המולד.

פעילות אומנותית - דפי צביעה

א. התלמידים יצבעו ציורים על חג המולד, ויכתבו תיאור לציורים שצבעו.

דוגמאות:

ב. המורה יביא לכיתה את מפת ארץ ישראל, ויבקש מהתלמידים לציין במפה את הערים הקדושות לנוצרים : נצרת, בית לחם, ירושלים.
המורה יבקש מהתלמידים לציין אילו שתי ערים מהערים הנ"ל קרובות זו לזו.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הנוצרים חוגגים את חג המולד זכר להולדת ישוע המשיח.
ב. ישוע המשיח נולד במערה בעיר בית לחם.
ג. הנוצרים מקשטים בביתם עץ נוי בכל מיני כדורים נוצצים ובאורות מרהיבים, ומכינים גם עוגות וממתקים חגיגיים.
ה. כנסיית הבשורה בנצרת, כנסיית המולד בבית לחם.
ו. סנטה קלאוס מחלק מתנות בערב חג המולד ומביא שמחה ואושר לחוגגים.
ז. מקשטים את עץ הנוי בכל מיני כדורים יפים ובאורות מרהיבים.

שאלה 2

מוסלמים	נוצרים	יהודים	דרוזים
חג הקורבן	חג הפסחא	חג הפורים	חג הנביא שועיב
חג אלפטר	חג המולד	חג החנוכה	חג הנביא סבלאן
ראש השנה ההג'רי	חג הצלב	ראש השנה העברי	
	חג הבשורה		

שאלה 3

עצב- שמחה רחוק – סמוך בוקר – ערב קצר- ארוך

שאלה 4

נצרת נחשבת לעיר קדושה כי נמצאת בעיר נצרת כנסיית הבשורה שהוקמה על המערה שבה המלאך גבריאל בשר למרים הבתולה על הולדת ישו המשיח, עליו השלום. בית לחם: נמצאת בה כנסיית המולד שהוקמה על המערה שבה ילדה מרים הבתולה את המשיח, עליו השלום.

ירושלים נחשבת לעיר קדושה כי נמצאת בה כנסיית הקבר שהוקמה על הקבר של המשיח עליו השלום.

עיר ירושלים נחשבת לעיר הקדושה ביותר, כי היא סמל לדת הנוצרית. המשיח, עליו השלום, קם מן הקבר, הנשים מצאו בבוקר את הקבר של המשיח פתוח, וזה הנס הגדול. בערבית מברכים האחד את השני בחג הפסחא במילים: المسيح قام – حقاً قام

שאלה 5

- א. מחכים
ב. בקוצר רוח

ידע לשוני

שאלה 1

סמיכות חבורה	סמיכות פרודה
עוגת החג	העוגה של החג
שמחת הילדים	השמחה של הילדים
תפילת הנוצרים	התפילה של הנוצרים
משפחת חברי	המשפחה של חברי
כנסית העיר	הכנסייה של העיר

שאלה 2

- א. בעזרת השם.
ב. עליו השלום.

שאלה 3

- בוחרים (ב.ח.ר.)
מחלק (ח.ל.ק.)
שומרים (ש.מ.ר.)
מקהלה (ק.ה.ל.)
ממהר (מ.ה.ר.)
כנסיה (כ.נ.ס.)

התייחסות לטקסט: חג הנביא שועיב (עמ' 159)

פתיח הטקסט

מדרש תמונה

מומלץ שהמורה יציג בפני התלמידים תמונה על מקאם הנביא שועיב, עליו השלום, וישאל את התלמידים על הדברים שרואים בתמונה.

דוגמה:

טרום קריאה

לאחר מדרש התמונה ניתן לפתח שיחת טרום קריאה דרך השאלות:

- לאיזו עדה שייך קבר הנביא שועיב, עליו השלום?
- מה שם הנביא של הדרוזים?
- איפה נמצא קבר הנביא שועיב?
- באיזה תאריך חוגגים הדרוזים את חג הנביא שועיב?
- איך מברכים הדרוזים איש את רעהו בחג הזה?
- הזכירו ישובים בישראל שגרים בהם הדרוזים?

הצעות לפעילויות בכיתה

- א. המורה יציג בפני התלמידים את מפת הכפרים הדרוזים בישראל, ויבקש מהתלמידים לציין במפה את שם הכפר הדרוזי הקרוב ביותר לישוב שלהם. יבקש מהם לציין במפה את שמות הכפרים הדרוזים שברמת הגולן.
- את שמות הכפרים הדרוזים הקרובים לחיפה.
- את שמות הכפרים הדרוזים שבגליל העליון.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הנביא שועיב הוא המיסד הרוחני הראשי של העדה הדרוזית.
ב. העדה הדרוזית חוגגת את חג הנביא שועיב בתאריך עשרים וחמשה באפריל.
ג. קברו של הנביא שועיב נמצא באזור טבריה ליד קרני חטין.
ד. הרבה אורחים ואנשי דת מכל העדות באים לברך את העדה הדרוזית בחג הנביא שועיב.
ה. הדרוזים מברכים זה את זה במילים "זיארה מקבולה".
ו. חג הנביא שועיב, חג הנביא סבלאן, חג הנביא ח'דר.
ז. ספר הקוראן וספר התורה.

שאלה 2

- א. הדרוזית.
ב. הקוראן, התורה.
ג. אפריל.
ד. טבריה.
ה. העדות.

שאלה 5

הרי הכרמל	גליל עליון ותחתון	רמת הגולן
דאליית אלכרמל	יאנוח	מגידל שמס
עוספיא	בית ג'ן	מסעדה
	ג'ולס	

שאלה 7

- א. (את)
ב. (את)
ג. (אצל)
ד. (ל)
ה. (עם)

ידע לשוני

שאלה 1

א. חוגגת

ב. נמצא

ג. נחשב

ד. באים

שאלה 2

עליו השלום

שאלה 3

עשרים וחמשה באפריל

שאלה 4

רבים		יחיד	
שם תואר	שם עצם	שם תואר	שם עצם
רחוקים	איזורים	רחוק	איזור
קדושים	מקומות	קדוש	מקום
קטנות	עדות	קטנה	עדה
טובות	שנים	טובה	שנה

התייחסות לטקסט: ראש השנה העברי (עמ' 163)

פתיח הטקסט

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה:

- לאיזו דת שייך חג ראש השנה העברי?
- באיזה חודש חוגגים היהודים את חג ראש השנה העברי?
- באיזה מאכל מכבדים היהודים איש את רעהו בחג ראש השנה העברי?
- לפי דעתכם, מה מסמל מאכל התפוח והדבש?
- מהם החגים המקבילים לחג ראש השנה העברי אצל המוסלמים ואצל הנוצרים?

הצעות לפעילויות בכיתה

א. לבקש מהתלמידים לגזור כרטיסים מבריסטול, לקשט אותם בצורה אסתטית ולכתוב עליהם מלות ברכה לרגל חג ראש השנה העברי.
דוגמה:

שנה טובה ומבורכת
שנת אושר, שמחה ושלוש

ב. לבקש מהתלמידים לחבר כמה שיותר מילים מאותיות המילים:
חג ראש השנה העברי

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. חג ראש השנה העברי מציין תחילתה של שנה עברית חדשה.
- ב. היהודים חוגגים את חג ראש השנה בימים א'-ב' של החודש העברי תשרי.
- ג. המסורת שהיהודים מקיימים בחג ראש השנה היא תקיעת שופר ותפילות בבית הכנסת.
- ד. "לקראת ראש השנה נהוג לשלוח לחברים ולבני המשפחה כרטיסי ברכה מקושטים ובהם ברכות ואיחולים לחג."
- ה. מנהג זה מסמל, שהשנה החדשה תהייה מתוקה כדבש.
- ו. היהודים מברכים איש את רעהו במילים: "שנה טובה"

שאלה 2

ברצינות	בכובד ראש
מי שעומד בראש ארגון או חברה	יושב ראש
התעלם מהמציאות	טמן את ראשו בחול
נכלם ומבוש	חפוי ראש

שאלה 3

- א. הוא : חג ראש השנה
- ב. המשפחות היהודיות.

שאלה 4

חודשי השנה העברית	חודשי השנה הנוצרית	חודשי השנה ההג'רית
תשרי	ינואר	מֶחְרָם
חשוון	פברואר	צֶפֶר
כסליו	מרץ	רִבִּיעַ אֶלְאֻל
טבת	אפריל	רִבִּיעַ אֶלְאֻתְאֻנִיָּה
שבט	מאי	ג'וּמָאדָא אֶלְאֻלָּא
אדר	יוני	ג'וּמָאדָא אֶלְתָּאנִי
ניסן	יולי	רִגִּב
אייר	אוגוסט	שַׁעְבָּאן
סיון	ספטמבר	רִמְדִּיאן
תמוז	אוקטובר	שְׁוָאֵל
אב	נובמבר	דִּיּוּ-אֶלְקַעְדָּה
אלול	דצמבר	דִּיּוּאֶלְחֶגִּיָּה

ידע לשוני

שאלה 1

א. נוהגים - זמן הווה. תהיה - זמן עתיד.

ב. רגילים לאכול.

ג. ראש השנה

ד. שנה מתוקה כדבש. מילת הדימוי "כ", התכונה המשותפת בין השנה לדבש ששניהם מתוקים.

שאלה 2

המילה	השורש
מתכנסות	כ.נ.ס
לאכול	א.כ.ל
מבקשים	ב.ק.ש
משאלות	ש.א.ל

שאלה 3

סמיכות חבורה	סמיכות פרודה
סעודת החג	הסעודה של החג
פלחי תפוח טבולים	הפלחים הטבולים של התפוח
כרטיסי ברכה	כרטיסים של ברכה

התייחסות לטקסט: שמן הזית (עמ' 169)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על הפקת שמן הזית בבית בד, בקישור הבא:

https://www.youtube.com/watch?v=Nmd_cVG3IA0

לאחר הצפייה לשאול את התלמידים על השלבים שעברו בהם גרגרי הזיתים עד להפקת שמן זית.

הצעות לפעילויות בכיתה

מומלץ ללמד את הטקסט הזה לקראת עונת מסיק הזיתים.

א. לתאם ביקור לאחד מבתי הבד בישוב. התלמידים יכתבו במחברת כמה שורות על הביקור שלהם בבית הבד.

ב. להעביר את השיעור בחדר המחשבים בבית הספר. לבקש מהתלמידים לחפש באינטרנט ולקרוא על הפקת הזיתים בבתי הבד הישנים בעבר.

ג. לבקש מהתלמידים לחפש באינטרנט על מתכון לסלט, ששמן הזית הוא מרכיב עיקרי בו. להעתיק את המתכון למחברת ולקרוא אותו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. המפעל שמפיקים ממנו שמן זית נקרא בית בד.
ב. שמן הזית נחשב לאחד השמנים הטובים בטעמו, בגלל ערכו התזונתי והשפעתו על הבריאות.
ג. שמן הזית הוא מוצר חיוני במטבח הערבי, הוא משמש בעיקר לתיבול וטיגון.
ד. שמן הזית מוריד את רמת הכולסטרול בדם, מביא לאיזון רמת הסוכר בדם, מפחית את הסיכון למחלות לב ושומר על גמישות העור.
ה. מומלץ לאחסן את שמן הזית במקום קריר ומוצל, כי חשיפת שמן הזית לשמש פוגעת באיכות ובטעם שלו.
ו. שמן זית, שמן סויה, שמן תירס, שמן חמניות.
ז. כן, ככל שהשמן ישן יותר, הוא מאבד מטעמו ומהערך שלו.

שאלה 2

ערבית	עברית
طعم	טעם
مطبخ	מטבח
عربي	ערבי
مركب	מרכיב
دم	דם

שאלה 4

תבולה סלט ירקות סלט חצילים לבנה זעתר

שאלה 5

- א. ערכו התזונתי
ב. תיבול וטיגון
ג. מסיק
ד. לשמור על האיכות שלו
ה. מטרר

שאלה 6

בגלון שמן זית יש 16 ליטרים. מחיר גלון שמן זית בערך 450 - 500 שקל.

שאלה 7

- א. שלב הכנסת גרגרי הזית לבור קליטה רחב בבית הבד.
- ב. שלב ההפרדה בין גרגרי הזיתים לעלים ולענפים.
- ג. שלב שטיפת גרגרי הזיתים.
- ד. שלב הכתיתה- גריסת גרגרי הזיתים.
- ה. שלב הערבול, מערבלים את העיסה.
- ו. שלב הפקת השמן, שלב הפרדת שמן הזית מהעיסה.

שאלה 8

כל زيت وناطح الحيط
ما حدى بقول عن زيتو عكر
(אף אחד לא חושף בפני האחרים את התכונות הרעות שבו.)

ידע לשוני

שאלה 1

יחיד	רבים
בית בד	בתי בד
עץ זית	עצי זית
מחלת לב	מחלות לב
עונת חורף	עונות חורף

שאלה 2

- היא מורידה את רמת הכולסטרול בדם.
- הם מורידים את רמת הכולסטרול בדם.
- הן מורידות את רמת הכולסטרול בדם.

התייחסות לטקסט: סלט התבולה (עמ' 175)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על הכנת סלט התבולה בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=lOupQPgqBZY>

לאחר הצפייה בסרטון לשאול את התלמידים על שמות המרכיבים של סלט התבולה, ועל השלבים להכנת הסלט.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. לבקש מהתלמידים שיביאו לכיתה את הירקות והחומרים שמהם צריכים להכין סלט תבולה. (המורה יכין רשימה בשמות החומרים שיביא כל תלמיד) להכין את סלט תבולה בכיתה, והתלמידים יאכלו יחד (ארוחה משותפת).

הערה: אין לתת לתלמידים להשתמש בכיתה בכלים חדים כמו סכינים. עדיף להביא פטרוזיליה קצוצה מחנות הירקות ולא לקצץ בכיתה.

ב. לבקש שהתלמידים שיכתבו במחברות כמה שורות על הארוחה המשותפת שהכינו בכיתה (התבולה) ולקרוא בפני התלמידים בכיתה.

ג. לבקש מהתלמידים לצייר במחברת או לחפש תמונות של המרכיבים לסלט התבולה, ולכתוב את השמות מתחת לכל תמונה או ציור.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. סלט התבולה מוגש במסעדות המזרחיות מפורסמות בעזרת סלט התבולה.
ב. הרכיבים של סלט התבולה הם: בורגול, פטרוזיליה, עלי נענע, עגבנייה, בצל ירוק, עשבי תיבול, מיץ לימון ותבלינים שונים.
ג. מקור סלט התבולה הוא לבנון וסוריה, ואחר כך עבר מאכל זה לארצות אחרות בעולם על ידי מהגרים ערבים.
ד. צבע התבולה ירוק כי המרכיב הבסיסי שלו הוא פטרוזיליה שצבעו ירוק.
ו. התבלינים שמשתמשים בהם בסלט התבולה: קינמון, מלח, פלפל שחור גרוס לפי הטעם.

שאלה 2

- א. נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

- ב ה א ג ד

שאלה 4

- א. ישראל, סוריה, לבנון, יוון, איטליה
ב. ישראל- ירושלים סוריה- דמשק לבנון – בירות יוון- אתונה איטליה-רומא
ג. ישראל – שקל סוריה- לירה סורית לבנון- לירה לבנונית
יוון – יורו איטליה - יורו

שאלה 6

עגבניות	עגבנייה
צנונים	צנון
מלפפונים	מלפפון
גזרים	גזר
חצילים	חציל

ידע לשוני

שאלה 1

א. מה ב. איפה ג. כמה ד. מה ה. מדוע

שאלה 2

א. משרים ב. מוציאים ג. סוחטים ד. מוסיפים ה. שמים

שאלה 3

יחיד	רבים
חתיכה קטנה	חתיכות קטנות
מסעדה מזרחית	מסעדות מזרחיות
מרכיב עיקרי	מרכיבים עיקריים
מדינה רחוקה	מדינות רחוקות
סלט טעים	סלטים טעימים

שאלה 4

שם	שם תואר
סלט	טעים
מסעדה	חדשה
מאכל	בריא
ירק	טרי
שמן	טעים

שאלה 5

פועל	שורש	זמן
סוחטים	ס.ח.ט	הווה
קוצצים	ק.צ.צ	הווה
מוסיפים	י.ס.פ	הווה

התייחסות לטקסט: תזונה נכונה (עמ' 181)

פתיח הטקסט

מצגת

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה במצגת על פירמידת המזון הבריא בקישור הבא:

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/food_pyramid.pps

לאחר הצפייה במצגת, לשאול את התלמידים על חלוקת המזון בפירמידה ועל סוגי המזון הבריא והמועדפים.

הצעות לפעילויות בכיתה

שיעור בחדר המחשבים

א. התלמידים יחפשו באינטרנט מתכונים מזון בריא. יעתיקו למחברת מתכון אחד ויקראו אותו בפני התלמידים בכיתה.

ב. התלמידים יחפשו באינטרנט מתכון להכנת כריך בריא שכדאי להכין אותו בבית כארוחה לבית הספר ולהעדיף אותו על כריכי האוכל המהיר בדוכנים.

ג. להזמין תזונאית לכיתה כדי להסביר לתלמידים על התזונה הנכונה והבריאה.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. תזונה נכונה היא צריכת קבוצות מזון חשובות לגוף, צריכת מים בכמות מספקת, ושמירה על הרגלי אכילה נכונים.
- ב. תזונה נכונה תורמת לבריאות הגוף שהיא משפרת את הבריאות ואת מצב הרוח, מקטינה את גורמי הסיכון למחלות ומונעת עודף משקל.
- ג. העדפת שתית מים על שתית משקאות ממותקים. הפחתה במאכלים המכילים שמן, סוכר, צבעי מאכל וחומרים משמרים. העדפת האוכל הביתי על המאכל המהיר המעובד.
- ד. צריך להימנע מאכילת מאכלים שמכילים צבעי מאכל וחומרים משמרים, כי החומרים האלה מזיקים לבריאות.

שאלה 3

- א. מפחיתה- מקטינה
- ב. סבות- גורמים
- ג. אוכל – מזון
- ד. השמנת יתר – עודף משקל

שאלה 5

- מצב - צב
- מעובד - בד
- אפשר - שר
- אכילה - לה
- ארוחות - רוחות
- מים - ים

שאלה 6

- צריך להרבות לאכול בקבוצות המזון : דגנים, ירקות ופירות. מזונות עשירים בחלבונים.
- צריך לאכול פחות בקבוצות המזון : מזונות עשירים בשומנים. ממתקים וחטיפים.

ידע לשוני

שאלה 1

סמיכות חבורה	סמיכות פרודה
מחלת הלב	המחלה של הלב
שתיית המים	השתייה של המים
אכילת ירקות	האכילה של הירקות
ארוחת בוקר	הארוחה של הבוקר

שאלה 2

א. היא

ב. קמצן

ג. מזון

ד. צבעי מאכל

התייחסות לטקסט: זהירות בדרכים (עמ' 188)

פתיח הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטונים בנושא חציית כביש בצורה זהירה ובטוחה בשני הקישורים הבאים:

<https://www.youtube.com/watch?v=WgCCdMaPJng>

<https://www.youtube.com/watch?v=TFo2m6q61Fg>

לאחר הצפייה בשני הסרטונים לשאול את התלמידים על כללי חציית הכביש בצורה בטוחה כפי שצפו בסרטונים.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. לבקש מהתלמידים להביא לכיתה: בריסטולים, טושים, מספריים, סרגלים וצבעי גואש, לבקש מהם לגזור צורות תמרורים מבריסטולים, לצייר ולצבוע את התמרורים, ולכתוב מתחת לכל תמרור את ההוראות שלו. לסדר את כל התמרורים שהכינו התלמידים בפינת הזהירות בדרכים שבכיתה.

ב. להציג בפני התלמידים תמונה של התנהגות לא זהירה בדרכים ולבקש מהם לכתוב במחברת על ההתנהגות הזו, ואיך הם היו אמורים להתנהג בצורה זהירה.

דוגמה:

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. בשיר ששה בתים ובכל בית ארבע שורות.
ב. חוצים את הכביש במעבר חצייה, ממתנינים על המדרכה ומחכים לצבע הירוק ברמזור. חוצים את הכביש במהירות אבל לא בריצה.
ג. חשוב ללמוד זהירות בדרכים כי את חיינו היא מצילה.
ד. על-פי הבית החמישי צריך להכיר כל תמרור ותמרור, מה מותר ומה אסור.
ה. המשורר פונה לילדים הקטנים.
ו. לפי בית רביעי חשוב יותר להיות זהיר.

שאלה 3

- א. ביחד ב. תוצאה ג. ניגוד ד. סע

שאלה 4

- מותר - אסור לבד - עם אבא או עם אימא

שאלה 5

- הפתגם המקביל בשפה העברית:
"אבד רגע מחייך ואל תאבד את חייך ברגע"

שאלה 7

- מימין לשמאל:
א. כביש חד סטרי ב. אין כניסה ג. כיכר לפניך
ד. אין כניסה לאופניים ה. מעבר חצייה לפניך ו. עצור

ידע לשוני

שאלה 1

- נדע נזכור נחבק נכיר נלמד נחצה

שאלה 2

- א. אתה תחבק ב. אתם תלמדו ג. היא תשלם ד. את תכירי

שאלה 3

- א. נדע, יעזור, נזכור ב. עצור ג. זה ד. בזהירות

התייחסות לטקסט: כדורגל לא משחקים ליד כביש (עמ' 194)

פתיח הטקסט

טרומ קריאה

שאלות טרומ קריאה

- באילו מקומות מותר לשחק כדורגל?
- האם המקומות האלה בטוחים? הסבירו.
- האם מותר לשחק כדורגל ליד הכביש? הסבירו.
- מהן הסכנות למשחק כדורגל ליד הכביש?
- נניח שהכדורגל שלכם התגלגל לעבר הכביש, איך תתנהגו כדי להביא את הכדור?

הצעות לפעילויות בכיתה

צפייה בסרטון

א. צפייה בסרטון בנושא המקומות הבטוחים למשחקים בקישור הבא :

https://www.youtube.com/watch?v=T_plCZGhQDk

התלמידים יכתבו במחברת על המקומות הבטוחים למשחקים ועל המקומות שאינם בטוחים כפי הופיעו בסרטון.
התלמידים יקראו בכיתה את הדברים שכתבו על הסרטון.
התלמידים יכינו שלטים מבריסטול ויכתבו עליהם מלות אזהרה למשחקים בלתי בטוחים.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הטעות שעשה יוסף שהוא קפץ מעל לגדר ורץ מהר אחרי הכדור בכביש בלי להסתכל ימינה ושמאלה ובלי לוודא שהכביש ריק.
- ב. יוסף בעט בכדור והכדור עבר מעל הגדר והמשיך להתגלגל על המדרכה ומשם לעבר הכביש.
- ג. יוסף קפץ מעל לגדר ורץ מהר אחרי הכדור בכביש.
- ד. לא, יוסף לא שמר על כללי הזהירות, הוא רץ אחרי הכדור בכביש בלי לוודא שהכביש ריק ממכוניות.
- ה. אימא של דני צעקה עליו בקול חזק, כי דני רץ בכביש אחרי הכדור ומכונית מתקרבת אליו.
- ו. כן, נהג המונית היה זהיר, הוא עצר את הרכב שלו ולא פגע ביוסף. אם הנהג היה נוסע במהירות רבה, לא היה מצליח לעצור את הרכב לפני יוסף.
- ז. כן, יוסף הבין את הטעות שהוא עשה, כי הוא פנה לנהג ובקש סליחה והודה לו על שעצר בזמן.

שאלה 2

צריך לחצות את הכביש ישר ולא באלכסון כדי לקצר את זמן החצייה בכביש.

שאלה 3

לפני שחוצים את הכביש מסתכלים ימינה ושמאלה.

שאלה 7

א. מטרה ב. פתאום

ידע לשוני

שאלה 1

א. יוסף, יוסף ב. צעקה, ראתה ג. חזק ד. ראתה

שאלה 2

א. שחקו ב. שכח ג. ראתה ד. עצרה ה. פנה

שאלה 3

א. עצור, עצר, עצירה, מעצר ב. עָבַרָה, עָבְרָה, מעבר, העביר

התייחסות לטקסט: טיול בטוח (עמ' 199)

פתיח הטקסט

מדרש תמונה

מומלץ שהמורה יציג בפני התלמידים את התמונה שלהלן, בקישור הבא:

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340-L,0,4670678,00.html>

המורה ישאל את התלמידים על הלבוש של המטייל, על אמצעי ההגנה משמש, על הציוד של המטייל, ועל צבעי סימון המסלול.

אפשר לפתח את השיחה לאחר מדרש התמונה:
האם המטייל שראיתם בתמונה שומר על כללי הבטיחות בטיול? הסבירו.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. התלמידים יכתבו בטושים על בריסטולים או פלקטים את כללי הבטיחות והזהירות בטיולים.
התלמידים יתלו את הכללים שכתבו בפינת הטיולים בכיתה.

ב. לבקש מהתלמידים לכתוב במחברות:
המותר לעשות בטיול, ומה אסור לעשות?

דוגמה:

אסור לעשות בטיול	מותר לעשות בטיול
אסור לקטוף עלים או לגזום ענפים מהעץ.	מותר לשבת לנוח בצל העץ.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. החופש הגדול חל בעונת הקיץ.
- ב. צריך לשמור במהלך הטיול בטבע מחרקים, עקרבים ונחשים.
- ג. כללי הבטיחות לטיול בטבע הם:
אין להכניס ידיים למקומות אפילים.
אין להפוך אבנים או סלעים.
לנעול נעליים גבוהות ורצוי גם מכנסים ארוכים.
להתרחק מנחשים ועקרבים ולא לנסות ללכוד אותם או לפגוע בהם.
- ד. הזוחלים שמסכנים אותנו בטבע הם הנחשים הארסיים.
- ה. הנחש הארסי הנפוץ ביותר בישראל הוא הצפע.
- ו. הנחש הארסי (הצפע) פעיל בשעות הלילה.
- ז. אסור ללכוד נחשים, כי הנחש עלול להכיש כהגנה עצמית.

שאלה 2

- א. הנחש הארסי הנפוץ ביותר בישראל הוא הצפע.
- ב. אין להכניס ידיים למקומות אפיליים.
- ג. צריך לנעול נעליים גבוהות ורצוי גם מכנסיים ארוכים.
- ד. החופש הגדול מתקרב וכבר מתכננים טיולים בטבע.
- ה. הצפע הוא נחש שפעיל בשעות הלילה.

שאלה 3

א. עובדה	ב. דעה	ג. עובדה	ד. דעה

שאלה 4

א. נכון	ב. לא נכון	ג. לא נכון	ד. נכון

שאלה 5

- א. מתרחק
- ב. בלי כוונה
- ג. האור
- ד. ניגוד

ידע לשוני
שאלה 1

משפטי יש	משפטי אין
יש להפוך אבנים	אין להפוך אבנים
יש להכניס ידיים	אין להכניס ידיים
יש לנעול נעליים גבוהות	אין לנעול נעליים גבוהות
יש לחבוש כובע	אין לחבוש כובע
יש נחשים ארסיים	אין נחשים ארסיים

שאלה 2

א. (עם) ב. (על) ג. (ב) ד. (ל) ה. (בין)

שאלה 3

א. ארבעים ואחד ב. תשעה ג. הראשון ביולי
ד. אחת עשרה ה. תלמידה אחת

שאלה 4

א. נחמדים ב. טובים ג. ארוכים ד. ארסיים ה. גדולים

שאלה 5

הכללים של בטיחות החיק של הטבע השעות של חשיכה.

התייחסות לטקסט: נעבור את החופש הגדול בשלום (עמ' 205)

פתיח הטקסט

מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון בנושא רכיבה בטוחה וזהירה על אופניים בקישור הבא?

<https://www.youtube.com/watch?v=hLosA73T7Ts>

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים על הכללים לרכיבה בטוחה וזהירה על אופניים כפי שנזכרו בסרטון.

הצעות לפעילויות בכיתה

א. התלמידים יכתבו בדף עבודה, מה מותר לעשות ומה אסור לעשות בחופש הגדול, ויקראו את הדברים שכתבו בפני התלמידים בכיתה.

דוגמה:

מותר לעשות בחופש הגדול	אסור לעשות בחופש הגדול
מותר לשחות בחופש הגדול במקומות שיש בהם מציל ובהשגחת ההורים.	אסור לשחות בחופש הגדול במקומות שאין בהם מציל ואינן מיועדות לשחייה.

ב. התלמידים יכתבו במחברת על התכניות שלהם לחופש הגדול הקרוב ויקראו את הדברים שכתבו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

תרגיל 1

- א. הפגיעות הנפוצות ביותר בקרב בני נוער הן : התייבשות, טביעות, נפילות ומכות שמש.
- ב. צריך להקפיד על חבישת כובע בזמן החשיפה בשמש כדי שלא להיפגע ממכת שמש.
- ג. צריך לחבוש קסדה בזמן הרכיבה על אופניים כדי למנוע פגיעות בראש.
- ד. אברי הגוף שנזכרו בטקסט : ראש, עור, מרפקים, ברכיים.
- ה. כללי הבטיחות לפעילות שחייה הם : צריך להקפיד על שחייה במקומות המיועדים לכך, לשחות בהשגחת ההורים ולציית להוראות המצילים.
- ו. מותר לילדים לשחק בחצרות ובמגרשים המיועדים לכך.
- ז. שלושה אמצעים למניעת מכת שמש : לא להיחשף יותר מדי לשמש. להקפיד על חבישת כובע. להשתמש באמצעי הגנה על העור.

שאלה 2

א. עלייה ב. מדי ג. שמש ד. מותר ה. המציל

שאלה 3

אחוז הפגיעות הגופניות אצל בני נוער עולה בקיץ, כי בקיץ חל החופש הגדול ובני הנוער מנצלים את החופש לפעילויות שונות כמו, משחקים ובלויים וכתוצאה מכך קורות פגיעות ותאונות רבות במהלך הפעילויות.

שאלה 4

ענד שעון
הרכיב משקפיים
נעל נעליים
חגר חגורה
שרך שרוכים

שאלה 5

- א. מדוע יש להקפיד על חבישת כובע?
- ב. איפה מותר לרכוב על אופניים?
- ג. איפה מותר לשחק כדורגל ומשחקים אחרים?
- ד. מהי חשיבות הקסדה?
- ה. באילו חודשים יש עליה חדה בפגיעות ילדים?

שאלה 6

- א. המציל משגיח על השוחים בים או בברכה ומציל את השוחים מטבועות.
 ב. מקום עבודתו של המציל בים או בברכה.
 ג. המציל משגיח על השוחים, מזהיר אותם משחייה מסוכנת ומציל שוחים שטובעים במים.
 ד. המציל עובד בחודשי הקיץ על-פי תאריך פתיחת וסגירת עונת השחייה.

ידע לשוני

שאלה 1

יחיד	רבים
חודש הקיץ	חודשי הקיץ
שנת הלימודים	שנות הלימודים
פגיעת ראש	פגיעות ראש
טיול הרים	טיולי הרים
מגרש ספורט	מגרשי ספורט

שאלה 2

סמיכות פרוזה	סמיכות חבורה
החצייה של הכביש	חציית כביש
המכה של שמש	מכת שמש
החבישה של כובע	חבישת כובע
העונות של השנה	עונות השנה
המגרשים של הכדורגל	מגרשי כדורגל

שאלה 3

- א. הן ב. היא ג. הם ד. הסה. הוא

שאלה 4

- כדורגל - كرة قدم
 כדורעף - كرة طائرة
 כדורסל - كرة سلة
 כדוריד - كرة يد
 כדור הארץ - الكرة الأرضية

הנחיות למורים - יחידת הבנת הנשמע

יחידת הבנת הנשמע מבוססת על ההאזנה לטקסט שבתקליטור, הבנת הטקסט הנשמע ומילוי ההוראות בכתב בספר על-פי ההנחיות הבאות:

התלמידים מאזינים לטקסט פעמיים:

א. האזנה פסיבית.

ב. האזנה אקטיבית.

האזנה פסיבית: התלמידים יאזינו לטקסט וינסו להבין במהלך ההאזנה את תוכן הטקסט, כמו: המקום, הזמן, הדמויות וכו'.

הכנה להאזנה השנייה, האזנה אקטיבית.

המורה יודא שכל התלמידים הצליחו להאזין לטקסט במהלך ההאזנה הראשונה, על ידי שאלות כלליות על הטקסט.

עיון במטלות הבנת הנשמע

המורה יבקש מהתלמידים לעיין במטלות הבנת הנשמע שבספר, וידאג שכל התלמידים יבינו את המטלות.

האזנה אקטיבית: התלמידים יאזינו לטקסט, וינסו לענות על שאלות הבנת הנשמע במהלך ההאזנה. ראוי לציין ששאלות הבנת הנשמע ביחידות ההאזנה הן קלות ומבוססות על הידע הגלוי בטקסט. תלמידים שלא יספיקו לפתור את שאלות הבנת הנשמע במהלך ההאזנה, יוכלו להשלים את התשובות לאחר ההאזנה. (מצורף למדריך למורה, תקליטור האזנה)

קטעי הבנת הנשמע

מצורף למדריך תקליטור שמכיל את הטקסטים הבאים:

1. ים המלח
2. למה לכלניות הרבה צבעים?
3. העיר נצרת
4. הדולפין
5. הארנב והצב
6. האב והבנים

ראוי לציין שהטקסטים הנ"ל אינם מופיעים בספר הלימוד. רק המטלות של הטקסטים מופיעות ביחידת הבנת הנשמע. התלמידים מאזינים לטקסטים ופותרים את המטלות על-פי ההאזנה.